
Årsberetning 2022

Forord

af formand Sanne Bager
og sekretariatschef
Marianne Schmidt

I 2022 blev de første større ændringer af ungdomskriminalitetsloven vedtaget. Ændringerne har navnlig betydning for den konkrete behandling af nævnets sager. Årsberetningens afsnit 1 indeholder – udover statistiske oplysninger om nævnets sager i 2022 – en gennemgang af de væsentligste lovændringer. Endvidere indeholder beretningen et selvstændigt afsnit vedrørende den nye bestemmelse om, at Ungdomskriminalitetsnævnet kan undlade at fastsætte foranstaltninger for unge med svært nedsat psykisk funktionsevne. I afsnittet om straksreaktioner gennemgås de ændrede betingelser for at pålægge en ung en straksreaktion.

En anden lovændring består i, at Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat den 1. januar 2023 organisatorisk er flyttet, således at nævnets bevillingsmæssige og administrative forhold varetages af Domstolsstyrelsen og ikke som hidtil af Rigspolitiet. Overflytningen har endvidere medført, at den del af sekretariatet, som er forankret i København, i juni 2023 flytter til nye lokaler i Bredgade.

Ved udgangen af 2022 havde Ungdomskriminalitetsnævnet eksisteret i fire år. Beskikkelsen for en lang række nævnsmedlemmer, der virkede fra opstarten, udløb dermed. En meget stor del af nævnsmedlemmerne blev dog beskikket på ny.

Flere nævnsmedlemmer har givet deres perspektiver på nævnets arbejde til brug for de devalueringer, Justitsministeriet har udarbejdet, samt til brug for de undersøgelser, der er foretaget af nævnet af forskellige organisationer. Børnesagkyndige og medarbejdere fra myndigheder med snitflader til nævnet og i mindre omfang unge og forældremyndighedsindehavere er også blevet inddraget. I nævnets forrige beretning udtalte et kommunalt nævnsmedlem sig om betydningen af deltagelsen af den unges kontaktperson i nævnsmødet, og i dette års beretning er der betragtninger fra nogle nævnsmedlemmer fra politiet, ligesom en børnesagkyndig

beretter om det ønskværdige i, at nævnet får mulighed for at fastsætte foranstaltninger, der i højere grad sikrer skolegang for flere af de unge, nævnet møder.

I juni 2022 blev den fjerde devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet offentliggjort. Devalueringen vedrørte udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager og viste, at de formål med oprettelsen af nævnet, som knyttede sig til den undersøgte fase, i vid udstrækning var opfyldt. Evalueringen viste også, at 29 % af de unge, som fik deres sag behandlet af nævnet i 2019, 2020 og 2021, fik deres sag indbragt for nævnet igen i løbet af disse tre år. Også i 2022 har nævnet behandlet et stigende antal genindbringelsessager, og genindbringelsessagerne er emne for et afsnit i beretningen, hvor der ses nærmere på baggrunden for, at sagerne er indbragt for nævnet igen og i hvilke tilfælde, nævnet ændrer forløbet.

Der har i årets løb været stor interesse for nævnet. I august 2022 fik nævnet besøg af den daværende justitsminister, Mattias Tesfaye, som oplevede rammerne for et nævnsmøde og mødte flere nævnsmedlemmer. Justitsministeren udtalte efterfølgende: *"Det skal være svært for banderne at rekruttere nye medlemmer. Derfor skal flere unge på kanten af banderne henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet."*

Ungdomskriminalitetsnævnet har også haft besøg af en delegation fra Regeringskansliet i Sverige, som blandt andet skulle beskrive og analysere den danske ordning med nævnet samt undersøge mulighederne for at indføre en lignende ordning i Sverige.

Uagtet at der er stor interesse for nævnet i offentligheden, er det den daglige drift, der har størst fokus hos nævnets formandskab og sekretariat. De unge skal have behandlet deres sager grundigt, sagerne skal fremmes med den fornødne hurtighed, og alle relevante forhold omkring den unge skal inddrages. Nævnet har derfor i årets løb fortsat projektet om at højne kvaliteten af de oplysninger, som modtages fra kommunerne, og i samarbejde med et stort antal kommuner er der i 2022 udarbejdet nye skabeloner til kommunernes indstilling og ungefaglig undersøgelse, som skal bidrage til, at nævnet får det bedst mulige grundlag at træffe afgørelse på.

Nævnets behandling af en ny sag sker på et mundtligt nævnsmøde, hvor den unge møder nævnet, og nævnet taler med den unge. Nævnsmøderne og samtalen med den unge er det helt centrale i nævnets virke. Der er derfor i årets beretning – ligesom i nævnets første beretning – inddraget et afsnit om nævnsmødets betydning og forløb.

Endelig indeholder beretningen et afsnit om anbringelse og anbringelsessteder.

Juni 2023

Indholdsfortegnelse

Forord	2	4 Anbringelse og anbringelsessteder	21
1 Årets gang	4	4.1 Når nævnet anbringer unge, der ikke allerede er anbragt.....	22
1.1 Henviste og modtagne sager.....	4	4.2 Valg af anbringelsessted	23
1.2 Afgjorte sager.....	5	5 Ændringer i forbedringsforløb	25
1.3 Udfaldet i nævnets afgørelser	6	5.1 Baggrunden for behandling af sagerne igen	25
1.4 Fristoverholdelse	8	5.2 Når nævnet foretager ændringer.....	26
1.5 Kriminalitet.....	9	Betragtninger fra psykolog om foranstaltninger i skolereg.....	28
1.6 Lovændringer.....	10	6 Straksreaktioner	29
1.7 Nævnets organisation.....	13	6.1 Afgørelse om en straksreaktion.....	29
2 Unge med svært nedsat psykisk funktionsevne.....	15	6.2 Konfliktråd eller vredeshåndtering	30
2.1 Anvendelsesområdet for § 36 a.....	15	7 Påklagede afgørelser	32
2.2 Behandling af indstillinger efter § 36 a.....	16	7.1 Ophævede eller ændrede afgørelser.....	32
2.3 De første sager	16	7.2 Ændrede afgørelser.....	33
3 Nævnsmødets betydning	17	7.3 Underretninger mv.	33
3.1 Hovedsager – mødet med den unge.....	17	7.4 Domstolsprøvelse	34
3.2 Genindbringelsessager – gensyn med den unge.....	19	Bilag	
3.3 Justering af forbedringsforløb ved skriftlig afgørelse.....	19	Bilag 1. Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitetsnævnet 2022.....	35
Betragtninger fra politiets nævnsmedlemmer om nævnsmødet.....	20		

1

Årets gang

1.1 Henviste og modtagne sager

Der blev i 2022 henvist 898 sager (hovedsager¹) til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvilket er lidt færre end i 2021, hvor der blev henvist 927 sager. Nævnet modtog 655 genindbringelsessager i 2022, hvilket er en mindre stigning i forhold til 2021, hvor nævnet modtog 600 sager.

Som det også var tilfældet i 2020 og 2021, blev der i 2022 henvist og modtaget flere sager vedrørende 15-17-årige end 10-14-årige. I 2022 udgjorde sagerne vedrørende de 15-17-årige godt 60 % af nævnets sager.

Antallet af henviste og modtagne sager har svinget lidt i løbet af de enkelte kvartaler i 2022. Der er henvist flest hovedsager og modtaget flest genindbringelsessager i 4. kvartal.

i

Hovedsager og genindbringelsessager

Begrebet "**hovedsager**" anvendes om sager, der henvises til nævnet af politiet eller retten.

Sager vedrørende unge², der allerede er undergivet et forbedringsforløb, benævnes "**genindbringelsessager**". Disse sager kan være indbragt for nævnet af f.eks. kommunen, ungekriminalforsorgen eller efter anmodning fra en ung, der er fyldt 12 år, eller forældre-myndighedsindehaverne grundet ændrede omstændigheder omkring den unge eller på grund af ny kriminalitet begået af den unge. Nævnet forholder sig i disse sager til, om det igangværende forløb eventuelt skal ophøre eller justeres.

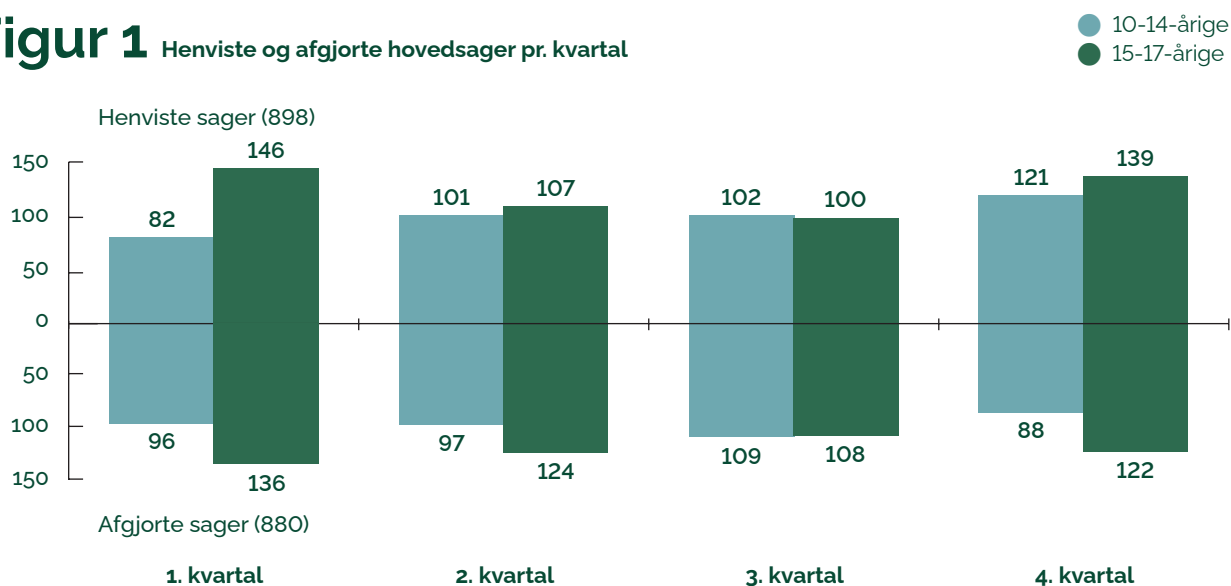
- 1) 79 af de 898 henviste hovedsager vedrører unge i alderen 15-17 år, der er henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som er begået under et igangværende forbedringsforløb. Nævnet vurderer i disse tilfælde, om der skal fastsættes et nyt forbedringsforløb, eller om det eksisterende forbedringsforløb skal fastholdes eller ændres.
- 2) Ungdomskriminalitetsloven omfatter børn og unge i alderen 10-14 år samt unge i alderen 15-17 år. I lovgivningen omtales de 10-11-årige som børn, mens de 12-17-årige omtales som unge. I denne årsberetning anvendes for læsevenlighedens skyld udtrykket unge om hele nævnets målgruppe.

1.2 Afgjorte sager

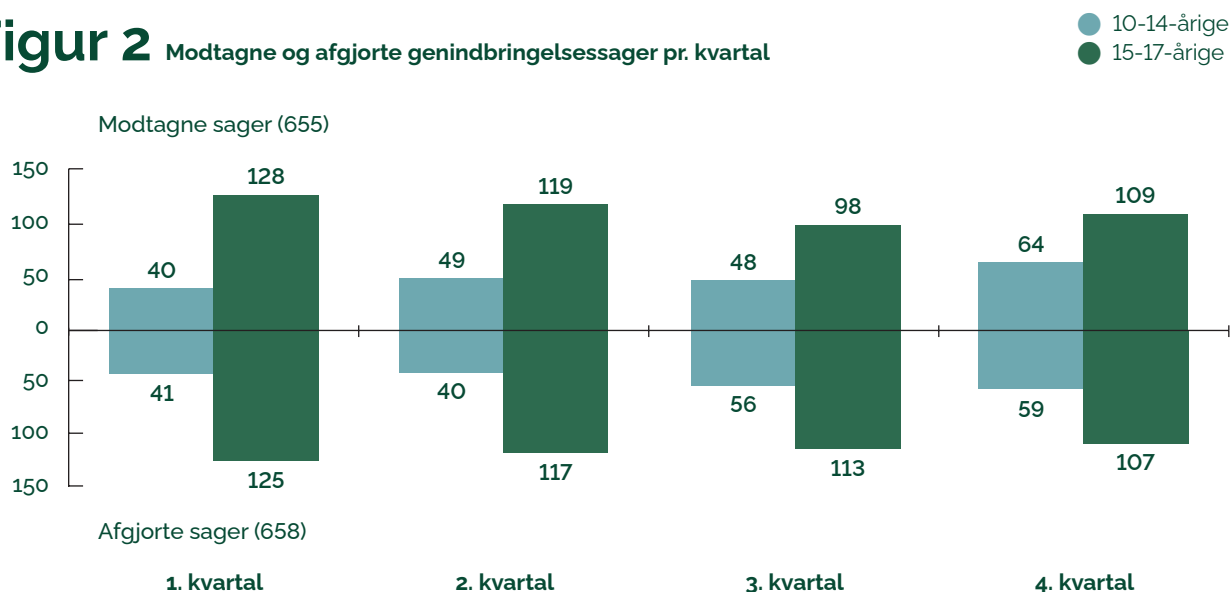
I 2022 afgjorde Ungdomskriminalitetsnævnet 880 hovedsager³ og 658 genindbringelsessager. Nævnet afgjorde i 2021 1037 hovedsager og 606 genindbringelsessager. I 2021 blev der truffet afgørelse i en del flere hovedsager, end der var blevet henvist, hvilket hænger sammen med, at nævnet i 2021 fortsat nedbragte en sagsophobning som følge af coronasituationen.

Antallet af afgjorte genindbringelsessager har i øvrigt generelt været stigende siden 2019. For de 10-14-årige afgjorde nævnet 47 genindbringelsessager i 2019, 128 i 2020, 158 i 2021 samt 196 i 2022. For de 15-17-årige afgjorde nævnet 36 genindbringelsessager i 2019, 288 i 2020, 448 i 2021 samt 463 i 2022. Denne løbende stigning vurderes at skyldes, at antallet af unge, som er i et forbedringsforløb, er steget i nævnets første leveår.

Figur 1 Henviste og afgjorte hovedsager pr. kvartal

Figur 2 Modtagne og afgjorte genindbringelsessager pr. kvartal

3) 77 af de 880 afgjorte hovedsager vedrører unge i alderen 15-17 år, der er henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som er begået under et igangværende forbedringsforløb. Nævnet vurderer i disse tilfælde, om der skal fastsættes et nyt forbedringsforløb, eller om det eksisterende forbedringsforløb skal fastholdes eller ændres.

Hvad kan nævnet beslutte?

Nævnet kan overordnet træffe afgørelse om

- en **straksreaktion** og/eller
- et **forbedringsforløb**.

En **straksreaktion** fastsættes med et genoprettende formål efter ungdomskriminalitetslovens § 12. En straksreaktion kan eksempelvis bestå af en indledende samtale med henblik på konfliktmægling med den forurettede i sager om personfarlig kriminalitet.

Et **forbedringsforløb** kan bestå af en eller flere af de støtteforanstaltninger, som er oplyst i ungdomskriminalitetslovens § 13. Den unge kan blandt andet blive pålagt faste hjemkomsttidspunkter, misbrugsbehandling, deltagelse i skole, fritidsaktivitet eller praktik eller få en kontaktperson tilknyttet. Derudover følger det af lovens § 14, at nævnet som led i et forbedringsforløb kan anbringe en ung uden for hjemmet med eller uden samtykke.

1.3 Udfaldet i nævnets afgørelser

Som det fremgår af figur 3, traf nævnet afgørelse om at iværksætte foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens bestemmelser i 64 % af hovedsagerne svarende til 567 ud af de 880 afgjorte sager⁴. I 6 % af sagerne, som alle vedrører unge, der ved dom var henvist til nævnet for kriminalitet begået under et igangværende forbedringsforløb, traf nævnet afgørelse om, at det igangværende forløb skulle fortsætte, herunder i nogle sager med ændrede foranstaltninger. I 28 % af sagerne traf nævnet afgørelse om, at der ikke skulle iværksættes foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven, og nævnet afviste godt 2 % af de henviste sager.

Nævnet traf i 2022 afgørelse om fastsættelse af straksreaktion i 16 sager. I ni af de 16 sager traf nævnet tillige afgørelse om, at den unge skulle undergive sig et forbedringsforløb⁵.

Som det fremgår af figur 4, traf nævnet afgørelse om at ændre forbedringsforløbet i 40 % af de afgjorte genindbringelsessager, svarende til 263 sager. Det omfatter blandt andet afgørelser om ændring af anbringelsessted, tilføjelse af foranstaltninger i den unges forbedringsforløb, ændringer i allerede iværksatte foranstaltninger i den unges forbedringsforløb samt forlængelse af forbedringsforløbet.

Derudover er 15 % af genindbringelsessagerne, svarende til 98 sager afgjort ved, at nævnet har taget kommunens orientering om ændring af anbringelsessted eller hjemgivelse med samtykke fra den unge og forældremyndighedsindehaverne til følge.

I 14 % af genindbringelsessagerne, svarende til 93 sager, traf nævnet afgørelse om at lade forbedringsforløbet ophøre i sin helhed. Afgørelse om ophør begrundes i flere sager med, at den unge ikke længere vurderes at være kriminalitetstruet og dermed ikke længere har behov for støtte efter ungdomskriminalitetsloven. I enkelte sager er der truffet afgørelse om ophør af et forbedringsforløb som følge af, at den unge ikke profiterede heraf.

En sag kan blandt andet blive indbragt for nævnet igen som følge af en ny henvisning eller en indberetning fra ungekriminalforsorgen. På trods af at den unge har begået ny kriminalitet eller ikke har overholdt sit forbedringsforløb, giver det ikke altid anledning til at ændre i forbedringsforløbet. Dette begrundes i flere sager med, at det vurderes, at den unge alligevel profiterer af forbedringsforløbet. Nævnet traf i knap 31 % af genindbringelsessagerne, svarende til 200 sager, afgørelse om at lade forbedringsforløbet fortsætte uden ændringer⁶.

Afgørelser i genindbringelsessager omfatter både afgørelser truffet på et fysisk nævnmøde og afgørelser truffet på skriftligt grundlag⁷.

4) Antallet omfatter afgørelser i 27 sager, der vedrører unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som var begået under et igangværende forbedringsforløb, og hvor nævnet traf afgørelse om at iværksætte et nyt forløb.

5) Se nærmere om straksreaktioner i afsnit 6, *Straksreaktioner*

6) Se nærmere om nævnets afgørelser i genindbringelsessager i afsnit 5, *Ændringer i forbedringsforløb*

7) Ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 3

Figur 3 Udfald i afgjorte hovedsager

Udfald	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Foranstaltning	3	11	46	80	141	128	132	26	567
Ingen foranstaltning	2	11	7	40	46	57	59	24	246
Ungefaglig undersøgelse på institution	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afvisning	0	1	0	0	2	4	5	8	20
Vurdering af eksisterende forbedringsforløb ved ny henvisning									
– Ændring af eksisterende forbedringsforløb						7	9	6	22
– Ingen ændring af eksisterende forbedringsforløb						11	11	3	25
I alt	5	23	53	120	189	207	216	67	880

Figur 4 Udfald i afgjorte genindbringelsessager

Udfald	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	I alt
Ændring af forbedringsforløb	0	0	7	29	58	59	58	52	263
Ophør af forbedringsforløb	1	2	3	6	11	21	22	27	93
Ingen ændring af forbedringsforløb	0	0	7	13	36	53	40	51	200
Afvisning	0	0	0	0	0	1	2	1	4
Beslutning om at tage orientering til følge	0	0	1	5	17	21	27	27	98
I alt	1	2	18	53	122	155	149	158	658

1.4 Fristoverholdelse

Det fremgår af ungdomskriminalitetsloven, at sager for Ungdomskriminalitetsnævnet skal fremmes med den fornødne hurtighed⁸. Sager vedrørende 10-14-årige skal som udgangspunkt behandles senest fire uger efter politiets henvisning af sagen⁹. Vedrørende 15-17-årige er det forudsat, at sagerne skal behandles senest 14 dage efter endelig dom. Hvis den unge skal afsone en ubetinget fængselsstraf, forudsættes det, at sagen som udgangspunkt skal behandles senest 14 dage før prøveløsladelses- eller løsladelsestidspunktet¹⁰. Udgangspunktet kan fraviges, når der er tale om korte fængselsstraffe, hvor dette ikke tidsmæssigt vil være muligt.

Der er i 2022 sket en forbedring af fristoverholdelsen i forhold til 2020 og 2021, hvor særligt corona og restriktionerne som følge heraf medførte ophobning af sager og aflysning af nævnsmøder. Uanset dette er der imidlertid, som det kan aflæses i figur 5, en andel af sagerne, der ikke er behandlet inden for fristen.

Fristoverskridelserne i sagerne vedrørende de 15-17-årige skyldes i flere tilfælde, at nævnet først har modtaget besked om en dom med henvisning til nævnet flere dage eller uger efter afsigelsen. I andre tilfælde, hvor den unge afsone en ubetinget straf, modtager nævnet ikke oplysning om løsladelse eller prøveløsladelse tids nok til, at det er muligt at overholde fristen for sagens behandling.

Nævnet har i samarbejde med Rigsadvokaten og Kriminalforsorgen iværksat tiltag for at sikre, at der rettidigt gives oplysning til nævnet om henvisning ved dom samt oplysning om løsladelse eller prøveløsladelse. Nævnet har endvidere søgt sager vedrørende unge, der er henvist til nævnet ved delvis betinget dom med kortere ubetingede fængselsstraffe, berammet, når nævnet modtager oplysning om henvisningen. Dette er også forsøgt gjort i tilfælde med kortere ubetingede fængselsstraffe.

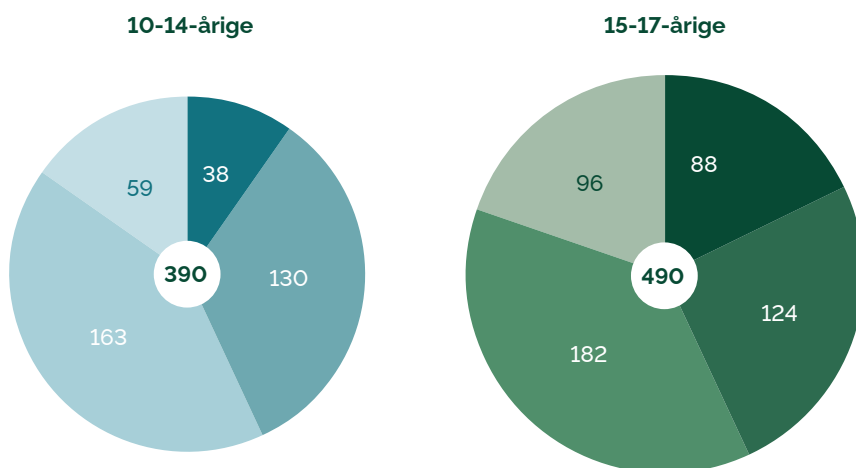
Disse tiltag har været medvirkende til en nedgang i antallet af sager vedrørende 15-17-årige, der er behandlet efter fristen. Det ses særligt, at andelen af sager som behandles mere end 4 uger efter fristen er faldet fra 37 % i 2021 til 20 % i 2022.

Der ses dog fortsat fristoverskridelser af de ovennævnte grunde, ligesom fristen kan overskrides, når nævnsmødet har afventet, at den unge blev løsladt fra varetægtsfængsling eller afsoning af en fængselsstraf som følge af en dom i en ny straffesag. Sygdom hos parterne eller andre aktører, rejser samt nedsat nævnsmødeaktivitet i ferieperioder, kan endvidere forårsage overskridelse af fristerne.

Figur 5

Fristoverholdelse i afgjorte hovedsager

- ● Behandlet inden for fristen
- ● Behandlet mellem 1 og 7 dage efter fristen
- ● Behandlet mellem 8 dage og 4 uger efter fristen
- ● Behandlet senere end 4 uger efter fristen

8) Ungdomskriminalitetslovens § 25

9) Bekendtgørelse nr. 32 af 9. januar 2019 om forretningsorden for Ungdomskriminalitetsnævnet § 20, stk. 1

10) Forretningsordenens § 20, stk. 2

1.5 Kriminalitet

Der sondres mellem, om en sag er henvist, fordi den unge er mistænkt eller dømt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, idet det tillige er en betingelse for henvisning til nævnet ved anden alvorlig kriminalitet, at den unge samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

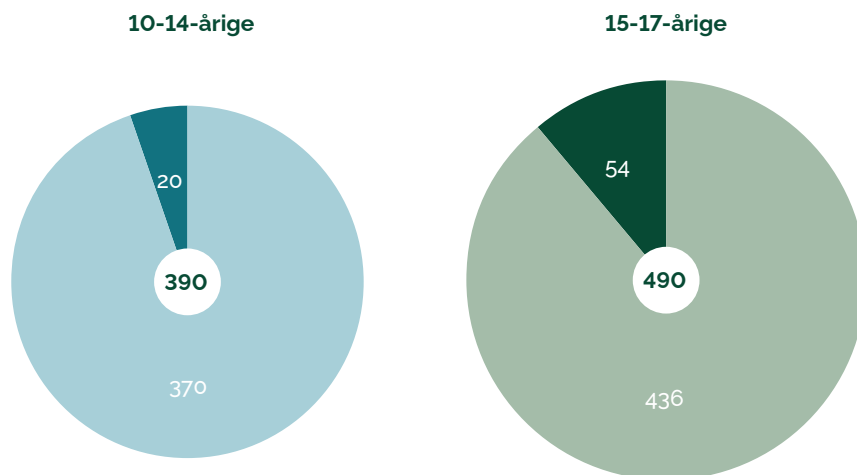
I 2022 er andelen af sager, der er henvist som følge af personfarlig kriminalitet, 92 %. Det er således alene 8 % af hovedsagerne, der er henvist til nævnet som følge af anden alvorlig kriminalitet. Denne fordeling svarer til fordelingen de tidligere år.

For de 10-14-årige er det alene 5 % af sagerne, der er henvist som følge af anden alvorlig kriminalitet, hvorimod det for de 15-17-årige er 11 % af sagerne, der er henvist som følge af anden alvorlig kriminalitet. Denne forskel kan skyldes, at generelt flere i den ældre aldersgruppe begår kriminalitet i form af blandt andet overdragelse af euforiserende stoffer eller brugstyveri af motorkøretøj, og at unge i denne aldersgruppe kan have en længere kriminalitetshistorik bag sig og dermed i videre omfang vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet.

Figur 6

Kriminalitetstype i afgjorte hovedsager

● Personfarlig kriminalitet
● Anden alvorlig kriminalitet

1.6 Lovændringer

Den 21. juni 2022 blev en række ændringer af ungdomskriminalitetsloven vedtaget¹¹. Der er både tale om ændringer af sproglig og organisatorisk karakter, herunder om overførsel af sekretariatsbetjeningen af nævnet fra Rigspolitiet til Domstolsstyrelsen, samt ændringer, der har materiel betydning for nævnets behandling af de unges sager. De lovændringer, der har relation til den konkrete sagsbehandling i nævnet, trådte i kraft den 1. juli 2022.

1.6.1 Øget mulighed for at anvende børnesagkyndige i sager vedrørende unge i alderen 15 til 17 år

Nævnet bistås af en børnesagkyndig i alle sager med unge i alderen 10 til 14 år, når sagen behandles på et mundtligt nævnsmøde¹². Når der er tale om sager vedrørende 15-17-årige, bistås nævnet alene af en børnesagkyndig, når der skal træffes afgørelse i sager om anbringelse uden samtykke og lignende indgribende afgørelser¹³. Der har ikke tidligere været hjemmel til at indkalde en børnesagkyndig i andre situationer.

Ved lovændringen er der skabt mulighed for, at formanden eller en næstformand kan træffe afgørelse om, at nævnet bistås af en børnesagkyndig i sager vedrørende 15-17-årige, når det skønnes særdeles påkrævet af hensyn til den unge¹⁴.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det vil være at anse som særdeles påkrævet at benytte en børnesagkyndig, såfremt den børnesagkyndige – udover at kunne bidrage til en bedre dialog med den unge – er nødvendig for yderligere faglig indsigt i forhold til, om den unges nedsatte psykiske funktionsniveau eller andre psykiske udfordringer medfører, at den pågældende ikke vil profitere af en straksreaktion og/eller et forbedringsforløb.

1.6.2 Betingelser for pålæg af straksreaktioner mv.

Med lovændringen er betingelsen for, at nævnet kan pålægge en ung at udføre en straksreaktion, ændret fra, at der skal foreligge oplysninger om, at den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at den unges udvikling er i fare, til, at en straksreaktion kan pålægges, hvis den unges adfærd giver anledning hertil.

11) Lov nr. 897 af 21. juni 2022

12) Ungdomskriminalitetslovens § 6, stk. 1

13) Ungdomskriminalitetslovens § 6, stk. 2

14) Ungdomskriminalitetslovens § 6, stk. 3

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at nævnet i den forbindelse vil skulle lægge vægt på de grundlæggende hensyn, der ligger til grund for reglerne om straksreaktioner, herunder navnlig at reaktionen skal have en opdragende karakter over for den unge og et udviklingsmæssigt sigte. Oplysninger om kriminalitetens art og omfang eller grovhed, ulovligt skolefravær eller anden forsømmelse af undervisningspligten, adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller at den unge forud for sagens behandling har nægtet eller undladt at samarbejde med de relevante myndigheder om løsning af sine problemer, vil fortsat kunne give grundlag for afgørelse om en straksreaktion.

Der er endvidere indført en ny bestemmelse¹⁵, hvorefter Justitsministeren kan fastsætte regler om erstatning og godtgørelse til unge for skader, der pådrages ved udførelse af straksreaktioner. Det forudsættes i bemærkningerne til bestemmelsen, at der vil blive udfærdiget en bekendtgørelse, som medfører, at unge ved udførelse af en straksreaktion vil være omfattet af reglerne i arbejdsskadesikringsloven.

1.6.3 Kommunalbestyrelsens afgørelse om hjemgivelse inden forbedringsforløbets udløb

Det er Ungdomskriminalitetsnævnet, som efter forelæggelse af den ansvarlige kommune træffer afgørelse om hjemgivelse af en ung, som er anbragt efter ungdomskriminalitetsloven uden samtykke. Der har imidlertid i praksis været tvivl om, hvem der træffer afgørelse om hjemgivelse af en anbragt ung i en situation, hvor hjemgivelsesprocessen ønskes igangsat i forbindelse med, at et forbedringsforløb ophører.

På den baggrund er der ved lovændringen indsat en bestemmelse, hvorefter kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om hjemgivelse efter reglerne i servicelovens § 68, stk. 1-4, forud for, at et forbedringsforløb udløber¹⁶. Formålet med ændringen er at give den ansvarlige kommune mulighed for at tilrettelægge et velovervejet hjemgivelsesforløb for den unge, således at en hjemgivelse efter forbedringsforløbets ophør ikke sker pludseligt og uden forberedelse til skade for den unges trivsel og udvikling.

1.6.4 Fastsættelse af genbehandlingsfrister

Ungdomskriminalitetsnævnet kan som led i et forbedringsforløb træffe afgørelse om, at den unge skal anbringes uden for hjemmet med eller uden samtykke. I de tilfælde, hvor nævnet træffer afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke¹⁷, skal nævnet tage stilling til genbehandlingsfristen, hvilket er det seneste tidspunkt, nævnet igen skal vurdere, om betingelserne for den tvangsmæssige anbringelse fortsat er opfyldt.

Ved lovændringen er indsat en bestemmelse, hvorefter fornyet afgørelse om anbringelse uden samtykke træffes af kommunens børn og unge-udvalg efter reglerne i servicelovens § 62 inden forbedringsforløbets udløb, når en anbringelse uden samtykke skal opretholdes efter forbedringsforløbets udløb¹⁸. Formålet med bestemmelsen er at tilvejebringe en klarere kompetencefordeling mellem de involverede myndigheder samt en tydeligere overgang fra indsatser iværksat efter ungdomskriminalitetslovens bestemmelser til indsatser iværksat efter servicelovens bestemmelser, og herunder undgå unødige brud i den unges anbringelse.

Ændringerne af ungdomskriminalitetsloven er både af sproglig og organisatorisk karakter, herunder om overførsel af sekretariatsbetjeningen af nævnet fra Rigspolitiet til Domstolsstyrelsen, samt ændringer, der har materiel betydning for nævnets behandling af de unges sager.

15) Ungdomskriminalitetslovens § 12, stk. 2

16) Ungdomskriminalitetslovens § 22, stk. 7

17) Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 2-4

18) Ungdomskriminalitetslovens § 23, stk. 5

1.6.5 Psykologisk undersøgelse af forældre-myndighedsindehaveren

Det er den ansvarlige kommune, som forelægger en sag for Ungdomskriminalitetsnævnet. Kommunen iværksætter til brug for nævnets behandling af sagen en ungefaglig undersøgelse, som resulterer i en begrundet indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald, af hvilken art disse bør være.

Med lovændringen er der indsat en ny bestemmelse, hvorefter kommunen i forbindelse med den ungefaglige undersøgelse kan iværksætte en psykologisk undersøgelse af forældremyndighedsindehaveren, ligesom det er bestemt, at undersøgelsen skal foretages af en autoriseret psykolog¹⁹. Der er ligeledes indført en bestemmelse om, at en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte efter serviceloven eller anden relevant lovgivning, skal indgå i en indstilling om anbringelse uden for hjemmet²⁰.

1.6.6 Undtagelse af unge med svært nedsat psykisk funktionsevne

Der er indsat en ny bestemmelse i loven, hvorefter kommunen kan indstille til nævnet, at der ikke iværksættes foranstaltninger af hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos den unge. Ungdomskriminalitetsnævnet træffer på baggrund af kommunens indstilling afgørelse herom. Afgørelsen kan træffes af formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag. En nærmere beskrivelse af denne bestemmelse er indeholdt i Afsnit 2, *Unge med svært nedsat psykisk funktionsevne*.

1.6.7 Skriftlig afgørelse om afvisning af en sag på baggrund af den unges alder

Ungdomskriminalitetslovens bestemmelser finder anvendelse for unge i alderen 10 til 17 år, og nævnet har mulighed for at afvise en sag, hvis den unge fylder 18 år senest 1 måned efter sagens behandling i nævnet²¹.

Ved lovændringen er der indført mulighed for, at formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag kan træffe afgørelse om afvisning af en sag på baggrund af den unges alder²². Dette indebærer, at der kan træffes afgørelse om afvisning af en sag, uden at der afholdes et mundtligt nævnsmøde, hvilket vil medføre en mere smidig og effektiv sagsbehandling.

1.6.8 Skriftlig beslutning om udsættelse af en sag forud for nævnsmødet

Hvis nævnet på nævnsmødet vurderer, at sagen ikke er tilstrækkelig oplyst, har nævnet mulighed for at udsætte en sag med henblik på indhentelse af yderligere fra den ansvarlige kommune²³.

Ved lovændringen har Ungdomskriminalitetsnævnets formand eller en næstformand fået mulighed for forud for et nævnsmøde at beslutte at udsætte en sag med henblik på indhentelse af yderligere oplysninger²⁴. Det betyder rent praktisk, at nævnsmedlemmerne, den unge og dennes familie ikke skal møde til et nævnsmøde, hvor det på forhånd vil være klart for nævnet, at sagen ikke er tilstrækkelig oplyst og derfor bør udsættes med henblik på indhentelse af yderligere oplysninger.

19) Ungdomskriminalitetslovens § 31, stk. 4

20) Ungdomskriminalitetslovens § 34, stk. 2

21) Ungdomskriminalitetslovens § 42, stk. 1

22) Ungdomskriminalitetslovens § 42, stk. 2

23) Ungdomskriminalitetslovens § 43, stk. 1, 1. pkt.

24) Ungdomskriminalitetslovens § 43, stk. 1, 2. pkt.

1.7 Nævnets organisation

1.7.1 Nævnetsmedlemmer

Ved udgangen af 2022 var der beskikket 274 nævnetsmedlemmer fordelt på 75 dommere, 124 kommunalt ansatte og 75 politiansatte.

Der blev i 2022 afholdt en temadag for nævnetsmedlemmerne i henholdsvis den østlige og den vestlige del af Danmark, hvor der blev udvekslet erfaringer og holdt faglige oplæg, herunder af tidligere institutionsleder af Den Sikrede Institution Kompasset, Maria Hæstrup. På møderne var der også oplæg om perspektiver på genoprettende ret i Ungdomskriminalitetsnævnet ved post doc i kriminologi, PhD, ved Københavns Universitet, Katrine Barnekow Rasmussen, om udviklingsforstyrrelser (autisme, ADHD og mental retardering) og psykiske sygdomme hos børn og unge i målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet ved ledende overlæge i Børne- og Ungdomspsykiatrien i Region Nordjylland, Linda Hardisty Bramsen, samt om samtaler med unge i en myndighedsrolle ved docent ved Københavns Professionshøjskole, Helle Birkholm Antczak.

1.7.2 Formandskabet

Formanden for Ungdomskriminalitetsnævnet inddrager formandskabet – der består af alle de dommere, der er beskikket som nævnetsmedlemmer – i spørgsmål af betydning for nævnets arbejde.

Derudover har formanden løbende drøftelser med formandssuppleanterne vedrørende nævnets virksomhed. Der er afholdt to møder i formandskabet i 2022.

På formandskabsmødet i november 2022 blev den kommende overgang til Domstolsstyrelsen blandt andet drøftet, ligesom der blev valgt formand og formandssuppleanter.

Sanne Bager blev genvalgt som nævnets formand. Som formandssuppleanter blev dommer Anne Bundgaard valgt, og der skete genvalg af retspræsident Niels Otto Jensen, dommer Jette F. Skole og dommer Søren Hafstrøm.

1.7.3 Koordinationsudvalget

Ungdomskriminalitetsnævnets koordinationsudvalg har afholdt to møder i 2022. Udvalget har blandt andet beskæftiget sig med nævnets sagsbehandlingstid, manglen på pladser på sikrede døgninstitutioner samt lovændringerne.

1.7.4 Sekretariatet

Ved udgangen af 2022 var der ansat 26 jurister i sekretariatet, herunder sekretariatschefen og to sektionsledere. Der var endvidere ansat ni administrative medarbejdere og syv studentermedhjælpere.

Ved udgangen af 2022 var der beskikket

274 nævnetsmedlemmer

fordelt således:

75

dommere

124

kommunalt ansatte

75

politiansatte

Formand og formandssuppleanter i 2022

- Dommer Sanne Bager, Københavns Byret (formand)
- Retspræsident Niels Otto Jensen, Retten i Hjørring (formandssuppleant)
- Dommer Søren Hafstrøm, Retten på Frederiksberg (formandssuppleant)
- Dommer Jette F. Skole, Retten i Aalborg (formandssuppleant)
- Dommer Anne Bundgaard, Retten i Nykøbing Falster (formandssuppleant)

Medlemmer af koordinationsudvalget i 2022

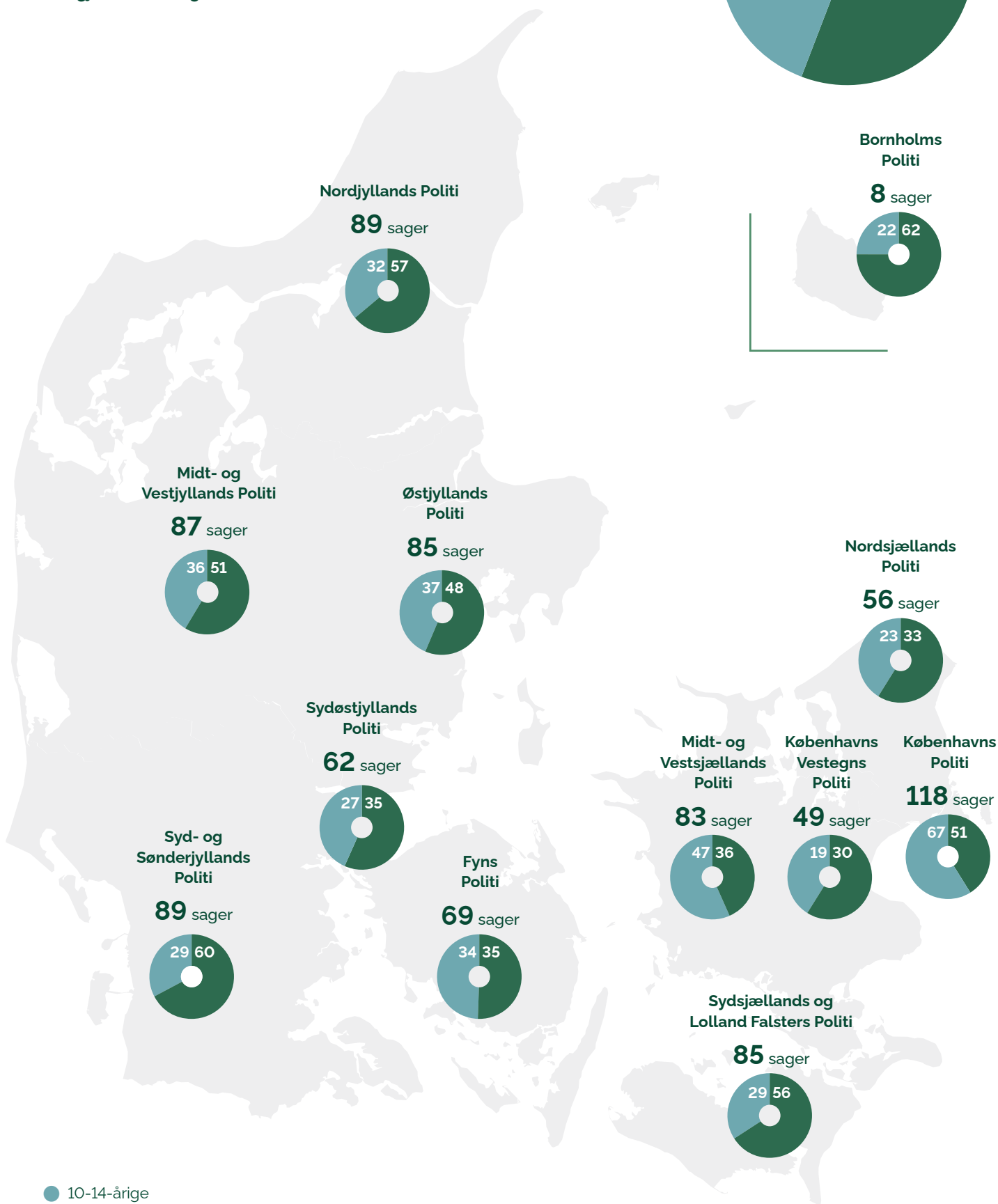
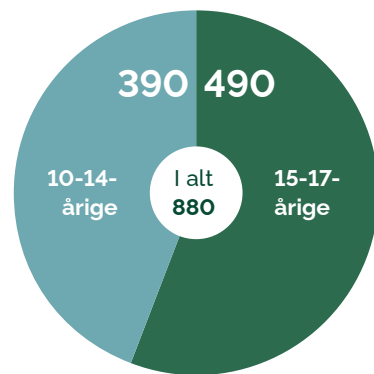
- Dommer Sanne Bager, Københavns Byret (formand)
- Politikommissær Allan Aarslev, Østjyllands Politi (nævnetsmedlem)
- Børne- og familiechef Anton Rasmussen, Ikast-Brande Kommune (nævnetsmedlem)

Ledelsen i sekretariatet i 2022

- Sekretariatschef Marianne Schmidt
- Sektionsleder Lene Skovsen
- Sektionsleder Jesper Faurholt

Figur 7

Geografisk fordeling af afgjorte hovedsager

● 10-14-årige
● 15-17-årige

Unge med svært nedsat psykisk funktionsevne

Ved lov nr. 897 af 21. juni 2022 blev der i ungdomskriminalitetslovens § 36 a indsat en ny bestemmelse, der trådte i kraft den 1. juli 2022. Det følger af bestemmelsen, at kommunen kan indstille til Ungdomskriminalitetsnævnet, at der ikke skal iværksættes foranstaltninger, jf. §§ 12-14, af hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos den unge. Ungdomskriminalitetsnævnet træffer på baggrund af kommunens indstilling afgørelse herom. Afgørelsen kan træffes af formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag²⁵.

2.1 Anvendelsesområdet for § 36 a

Forud for indførelsen af § 36 a var der ikke hjemmel i ungdomskriminalitetsloven til at træffe afgørelse om, at der ikke – uanset at den unge formelt var omfattet af nævnets målgruppe – skulle iværksættes foranstaltninger specifikt under hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos den unge. I bemærkningerne til ændringsloven henvises blandt andet til Justitsministeriets devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet: "Screening og henvisning. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet", hvoraf det fremgår, at der er en opfattelse af, at sager, der vedrører børn og unge med svært nedsat psykisk funktionsevne, ikke i alle tilfælde er formålstjenlige at behandle i Ungdomskriminalitetsnævnet, og at der omfangsmæssigt vurderes at være tale om få sager.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at der ved "svært nedsat psykisk funktionsevne" særligt forstås unge, hvis psykiske udviklingsniveau er langt fra aldersmæssigt svarende, således at den unges udvikling, herunder den pågældendes modenhed (dvs. evnen til at handle klogt, ansvarsbevidst og selvstændigt) og evne til at forstå konsekvensen af sine handlinger er betydeligt hæmmet.

Målgruppen vil således blandt andet kunne omfatte unge med diagnoser som infantil autisme, udviklingshæmning samt opmærksomhedsforstyrrelse som ADHD eller autismspektrum-forstyrrelse, men vil også kunne omfatte unge med betydelige psykiske udfordringer, uden at der foreligger en psykiatrisk diagnose.

Ved vurderingen af, om en ung har svært nedsat psykisk funktionsevne, kan der særligt lægges vægt på, om den unges evne til at fungere i hverdagen afviger betydeligt fra en gennemsnitlig person på samme alder, og om den unge vurderes at være kognitivt i stand til at forstå sagsprocessen i nævnet. Der vil ligeledes kunne lægges vægt på, om et forløb fastsat af nævnet vurderes at kunne have en positiv effekt på den unges fremadrettede udvikling og bidrage til, at den unge bringes ud af kriminalitet, eller om deltagelsen i nævnsrådet omvendt vurderes at være en belastning for den unges mentale helbred, herunder i lyset af allerede igangsatte indsatser efter f.eks. serviceloven.

Der er altid tale om en konkret vurdering i forhold til, om den svært nedsatte psykiske funktionsevne hos den unge med betydelig vægt taler for, at sagen ikke skal behandles af nævnet.

Det er den ansvarlige kommune, som under forberedelse af sagen og indstillingen til nævnet vil skulle afdække den unges særlige udfordringer, herunder den unges eventuelle svært nedsatte psykiske funktionsevne, og på den baggrund vurdere, om der er grundlag for at indstille til nævnet, at der ikke iværksættes foranstaltninger under hensyn hertil.

²⁵) Ungdomskriminalitetslovens § 36 a

Det er kendetegnende for de sager, hvor der er truffet afgørelse efter ungdomskriminalitetslovens § 36 a, at den unge har haft en eller flere diagnoser, herunder infantil autisme, anden angsttilstand, skizotypisk sindslidelse, FAS (føtal alkohol syndrom) eller mental retardering.

2.2 Behandling af indstillinger efter § 36 a

Der er efter ikrafttræden af ungdomskriminalitetslovens § 36 a fastlagt en proces, hvorefter kommunens indstilling om, at der skal træffes afgørelse efter § 36 a, forelægges for formanden for Ungdomskriminalitetsnævnet og ledelsen i sekretariatet. Formålet hermed er centralt i nævnet at samle erfaringer med at vurdere, om en ung har svært nedsat psykisk funktionsevne samt at sikre en ensartet praksis og dermed kvalificere sekretariatets oplæg til formanden i den konkrete sag.

Det kan i processen være nødvendigt at indhente supplerende oplysninger.

Hvis formanden i den konkrete sag vurderer, at der ikke er grundlag for at træffe en skriftlig afgørelse efter § 36 a, stk. 2, gennemføres et nævnsmøde i sagen. I den forbindelse vurderes det, om den unge skal fritages for at deltage i nævnsmødet, ligesom der eventuelt beskikkes en børnesagkyndig efter ungdomskriminalitetslovens § 6, stk. 3. Efter denne bestemmelse, som også trådte i kraft den 1. juli 2022, kan der i sager vedrørende 15-17-årige – i tilfælde, hvor det ikke tidligere har været muligt – træffes afgørelse om, at nævnet skal bistås af en børnesagkyndig, når det skønnes særdeles påkrævet af hensyn til den unge.

Generelt har nævnet fundet, at unge, der er blevet idømt en betinget eller ubetinget fængselsstraf og har været mødt i retten under behandling af straffesagen, også vil være i stand til at møde i nævnet.

2.3 De første sager

I sidste halvår af 2022, hvor ungdomskriminalitetslovens § 36 a har kunnet anvendes, har den ansvarlige kommune i 12 sager indstillet til Ungdomskriminalitetsnævnet, at der ikke skulle fastsættes foranstaltninger som følge af nedsat psykisk funktionsevne hos den unge.

I ni sager er der truffet afgørelse efter ungdomskriminalitetslovens § 36 a om, at der ikke skulle iværksættes foranstaltninger af hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos den unge. I fem af sagerne traf formanden i den konkrete sag skriftlig afgørelse herom. Tre af disse sager vedrørte den samme unge, der således var blevet henvist til nævnet tre gange i sidste halvår af 2022. I fire af sagerne blev afgørelsen om, at der ikke skulle iværksættes foranstaltninger under hensyn til svært nedsat psykisk funktionsevne hos den unge, truffet på et nævnsmøde. Der blev således gennemført et nævnsmøde i sagerne, dog uden den unges deltagelse i to af sagerne, og i alle disse sager blev nævnet bistået af en børnesagkyndig på nævnsmødet.

Det er kendetegnende for de sager, hvor der er truffet afgørelse efter ungdomskriminalitetslovens § 36 a, at den unge har haft en eller flere diagnoser, herunder infantil autisme, anden angsttilstand, skizotypisk sindslidelse, FAS (føtal alkohol syndrom) eller mental retardering. Der er i flere afgørelser også lagt vægt på, at den unge var langt fra alderssvarende, havde nedsat sproglig forståelse, i forvejen modtog omfattende støtte efter serviceloven, eller at et forløb efter ungdomskriminalitetsloven ikke ville være formålstjenligt som følge af, at en indsats med flere samarbejdspartnere og hyppige møder ville overstige den unges formåen.

I tre sager, hvor kommunen havde indstillet til, at sagen var omfattet af ungdomskriminalitetslovens § 36 a, vurderede Ungdomskriminalitetsnævnet ikke, at den unge havde svært nedsat psykisk funktionsevne. I en af sagerne fandt nævnet imidlertid, at der ikke var behov for at fastsætte kriminalitetsforebyggende foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven. I den anden sag blev der fastsat en straksreaktion i form af vredeshåndtering, og i den tredje sag blev der fastsat et forbedringsforløb. I alle tre sager har nævnet vurderet, at den unges evne til at fungere, på trods af eventuelle diagnoser, psykiske vanskeligheder eller lignende, ikke var til hinder for, at den unge kunne møde i nævnet og eventuelt ville kunne følge et forløb fastsat efter ungdomskriminalitetsloven.

3

Nævnsmødets betydning

3.1 Hovedsager – mødet med den unge

Ungdomskriminalitetsnævnets behandling af en ny sag sker på et mundtligt nævnsmøde, hvor nævnet møder den unge og forældremyndighedsindehaverne. Når en ung henvises til nævnet, indkaldes den unge, forældremyndighedsindehaverne, den ansvarlige kommune og ungekriminalforsorgen til nævnsmødet, som afholdes i et mødelokale i byretten. Der er mødepligt for den unge og forældremyndighedsindehaverne. I nævnsmødet deltager, udover nævnet og de ovenfor nævnte aktører, en nævnssekretær og i nogle tilfælde en børnesagkyndig psykolog²⁶.

Det fremgår af bemærkningerne til ungdomskriminalitetsloven, at formålet med den unges og forældremyndighedsindehavernes deltagelse i nævnsmødet dels er at sikre, at både den unge og forældremyndighedsindehaverne forstår, at kriminel adfærd har konsekvenser, hvorfor der er behov for en særlig indsats over for den unge, dels er at sikre den bedst mulige dialog om den unges situation med henblik på at finde de rigtige løsninger på den unges problemer og behov²⁷.

Det er ikke nævnets opgave eller formål at tage stilling til, om den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling²⁸.

Formanden leder nævnsmødet. Efter en præsentationsrunde redegør kommunens repræsentant for sagen og kommunens indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger og i givet fald hvilke.

Sagen drøftes dernæst først med den unge og siden med forældremyndighedsindehaverne og eventuelle andre tilstedeværende. Den unge har ret til at udtale sig²⁹, og det er vigtigt, at den unge bliver hørt og anerkendt på mødet. Det er således den unge, der er i centrum på mødet, og som den første får mulighed for at bidrage til dialogen. I de sager, hvor der medvirker en børnesagkyndig, har formanden mulighed for at lade sig bistå af denne i dialogen med den unge. Det er formandens opgave at sørge for, at alle relevante forhold drøftes³⁰.

Den unge har ret til at udtale sig, og det er vigtigt, at den unge bliver hørt og anerkendt på mødet. Det er således den unge, der er i centrum på mødet, og som den første får mulighed for at bidrage til dialogen.

26) Nævnet bistås af en børnesagkyndig i sager vedrørende 10-14-årige og i sager vedrørende 15-17-årige, når der skal træffes afgørelse om f.eks. anbringelse, jf. ungdomskriminalitetslovens § 6.

27) L 84: Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, bemærkninger til § 37

28) L 84: Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.6.4.2

29) L 84: Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.6.4.2

30) L 84: Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, bemærkninger til §§ 40 og 41

Temaerne for samtalen afhænger af den konkrete sag, men kan f.eks. vedrøre den unges hverdag, forholdet til forældrene, omgangskredsen og fritidsinteresser samt ønsker for fremtiden og refleksioner over den unges handlemønstre og udfordringer. På mødet vil nævnet ofte stille spørgsmål, som giver den unge mulighed for sådanne refleksioner, f.eks. "hvordan kan du undgå at havne i en lignende situation igen", hvilket bidrager til, at nævnsrådet også kan få et genoprettende perspektiv³¹.

En forældremyndighedsindehaver har beskrevet oplevelsen af nævnsrådet således:

*"Jeg tror faktisk, at den unge fik rensset meget af sin tavlen der. For der var mange ting, der kom frem, foran os forældre, foran kontaktpersonen og foran kommunen. Så man fik ligesom talt ud om nogle af problemerne"*³².

Under dialogen får nævnet mulighed for at få et godt indblik i den unges situation. I bemærkningerne til loven er det også anført, at formålet med dialogen er – om muligt – at opnå tilslutning fra den unge og forældremyndighedsindehaverne til en straksreaktion og/eller et forbedringsforløb tilpasset de konkrete forhold³³. Nævnet skal særligt have fokus på, hvorvidt der er behov for, at den unge skal arbejde med at ændre sin adfærd, og på behovet for, at den unge bliver støttet i sin udvikling. Indsatsen skal ikke nødvendigvis relatere til den kriminelle adfærd, men indsatsen skal altid have et fremadrettet sigte og bidrage til, at den unge kommer tilbage i travlhed og ikke ender på en kriminel løbebane³⁴.

I de fleste tilfælde samtykker den unge og forældremyndighedsindehaverne til en afgørelse om straksreaktion eller foranstaltningerne i et forbedringsforløb.

Nævnsrådet afsluttes med, at nævnsformanden oplyser om indholdet i afgørelsen til den unge, forældremyndighedsindehaverne og de øvrige tilstedeværende.

Dialogen på nævnsrådet har således stor betydning for udfaldet af sagen. Som eksempel herpå kan nævnes en sag, hvor kommunen indstillede til anbringelse af en 15-årig, som var henvist til nævnet for vold. Den unge var i mistrivsel, kom ikke i skole, havde været selvskadende, havde et misbrug af euforiserende stoffer og en uhensigtsmæssig omgangskreds.

31) Læs eventuelt yderligere om genoprettende ret i rapporten "Genoprettende retfærdighed i Danmark" af Christian B. N. Gade, udgivet af Center for Konfliktløsning i 2015.

32) Se side 53 i Justitsministeriets devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet omhandlende nævnsrådet offentliggjort den 10. maj 2021.

33) L 84: Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, bemærkninger til § 41

34) L 84: Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2.6.4.2

Sådan forløber et møde i Ungdomskriminalitetsnævnet

På nævnsmødet blev det oplyst, at den unge inden for de seneste måneder havde været i en positiv udvikling, hvor hun var holdt op med at ryge hash, havde taget afstand fra den uhensigtsmæssige omgangskreds og havde mindre fravær fra skolen. Nævnet valgte på den baggrund ikke at følge indstillingen om at anbringe den unge uden for hjemmet, idet nævnet ønskede at støtte op om den positive udvikling og give familien mulighed for at arbejde med de iværksatte tiltag.

Nævnet traf afgørelse om et forbedringsforløb bestående af, at den unge skulle passe sit skoletilbud, gå til en fritidsaktivitet, modtage misbrugsbehandling, deltage i samtaler med en psykolog, have en fast kontaktperson samt deltage i familiebehandling med sine forældre. Nævnet bemærkede endvidere, at de fandt det afgørende for den unges trivsel, at sagen blev indberettet straks, såfremt det netop fastsatte forbedringsforløb ikke forløb efter hensigten.

3.2 Genindbringelsessager – gensyn med den unge

En ung, der er undergivet et forbedringsforløb, kan af forskellige årsager få sin sag behandlet af nævnet igen.

Udgangspunktet er, at nævnet behandler sagen på et nyt mundtligt nævnsmøde. Der blev afholdt nyt mundtligt nævnsmøde i 235 af de genindbringelsessager, som blev behandlet i 2022.

Fornyset behandling på et nævnsmøde giver nævnet mulighed for at møde den unge på ny og vurdere den unges udvikling siden sidste nævnsmøde, herunder om der har været progression i forløbet. Nævnet får herved også mulighed for at spørge til kommunens effektivering af nævnets afgørelse. Endelig får nævnet endnu en dialog med den unge og forældremyndighedsindehaverne, som får mulighed for at fremsætte deres synspunkter direkte overfor nævnet. I de tilfælde, hvor den unge ikke har efterlevet nævnets afgørelse eller har begået ny kriminalitet, viser afholdelsen af et nyt møde også den unge, at der er tydelige konsekvenser af hans eller hendes handlinger.

Som eksempel på et tilfælde, hvor formanden vurderede, at der skulle afholdes et nyt nævnsmøde, kan nævnes en sag, hvor en ung på 16 år var undergivet et forbedringsforløb med en foranstaltning om en fast kontaktperson. Den unge efterlevede ikke foranstaltningen og var ikke motiveret for at indgå i forløbet. Kommunen indstillede til, at forløbet skulle ophøre, da formålet med foranstaltningen ifølge kommunen ikke kunne opnås. Formanden fandt, at der var tale om en kompleks sag om en ung med mange udfordringer, og at sagen skulle behandles på et nyt mundtligt nævnsmøde, så nævnet kunne tage stilling til, hvad der kunne gøres for den unge. På nævnsmødet oplyste den unge, at hun gerne ville fortsætte med sin kontaktperson, men at det var for mange timer for hende.

Nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle fortsætte i forbedringsforløbet, men nedsatte det ugentlige antal timer, den unge skulle mødes med sin kontaktperson.

I en anden sag havde faren til den unge, der var 14 år, anmodet om fornyet behandling af sagen, da han mente, at hans datter var i mistrivsel på det opholdssted, hvor hun var anbragt, og blandt andet havde genoptaget sit misbrug af euforiserende stoffer. Både den unge selv og den ansvarlige kommune vurderede, at hun var velanbragt, mens ungekriminalforsorgen indstillede til genoptagelse af sagen. Sagen blev behandlet på nyt mundtligt nævnsmøde, blandt andet henset til, at nævnet skulle vurdere den unges udvikling og høre hendes syn på sagen.

Efter dialogen på nævnsmødet, hvor den unge blev hørt, og forældrene og andre omkring den unge udtalte sig, fandt nævnet imidlertid ikke grundlag for at ændre anbringelsen.

3.3 Justering af forbedringsforløb ved skriftlig afgørelse

3.3 Justering af forbedringsforløb ved skriftlig afgørelse

Der er også mulighed for, at nævnets formand kan afgøre en genindbringelsessag på skriftligt grundlag, hvis der ikke er grund til at antage, at nævnet vil ændre sin afgørelse, eller når betingelserne for ændring eller ophør af foranstaltningerne åbenbart må anses for opfyldt³⁵. Formanden kan dog ikke på skriftligt grundlag træffe afgørelse om anbringelse af en ung, om samvær og kontakt, hjemgivelse, opretholdelse af en anbringelse, eller ændring af anbringelsessted uden samtykke, grundet disse sagers indgribende karakter³⁶.

423 af de genindbragte sager i 2022 blev afgjort på skriftligt grundlag. En stor del af disse sager omhandler alene kommunens orientering om ændring af anbringelsessted med samtykke fra den unge og forældremyndighedsindehaverne.

Når der bliver truffet afgørelse på skriftligt grundlag, er formålet dels, at ophør eller ændring af en foranstaltning kan ske så hurtigt som muligt, når betingelserne herfor åbenbart er opfyldt, dels at spare ressourcer ved ikke at skulle sætte et fuldt nævn, hvis der er tale om sager, hvor der ikke er grund til at antage, at de fremlagte oplysninger vil føre til en ændret vurdering af sagen³⁷. Det kan også i enkelte tilfælde være i den unges interesse, at sager af en mere enkel karakter behandles på skriftligt grundlag.

35) Ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 3

36) Ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 4

37) Bemærkningerne til Ungdomskriminalitetslovens § 21

Som eksempel herpå kan nævnes en sag, hvor en ung på 16 år havde været undergivet et forbedringsforløb i knap et år, som bestod i, at den unge skulle overholde faste hjemkomsttidspunkter, passe sin skole, deltage i psykologbehandling og have tilknyttet en fast kontaktperson. Den ansvarlige kommune indstillede til ophør af foranstaltningerne, idet formålet med disse var opnået.

Den unge overholdt sine hjemkomsttidspunkter, havde bestået 9. klasses afgangseksamen og havde fået en læreplads. Han havde deltaget i nogle psykologsamtaler, men havde i højere grad haft ønske om at bruge sin kontaktperson som fortrolig. Formanden fandt på den baggrund, at det var åbenbart, at de tre foranstaltninger skulle ophøre, og traf på skriftligt grundlag afgørelse om, at den unge fremover alene skulle have en kontaktperson.

Betragtninger fra politiets nævnsmedlemmer om nævnsmødet

Nævnet består af tre medlemmer: En dommer, som er formand for nævnet, et medlem udpeget af KL, og et medlem udpeget af Rigspolitiet. Tre nævnsmedlemmer fra politiet har givet deres syn på nævnsmødet og nævnets betydning, herunder for politiets arbejde med de unge:

Politikommisær

Preben Johannesen:

"Det er min opfattelse, at nævns-møderne forløber godt, og at sammensætningen af nævnet fungerer. Nævnsmødet bidrager til, at nævnet får mulighed for at møde den unge og få oplysninger om, hvad der er sket i den unges liv efter henvisningen til nævnet, og efter at materialet er modtaget fra kommunen.

For yderligere at afdække risikoen for ny kriminalitet hos den unge, kunne det dog være brugbart, hvis kommunen hos politiets screeningsenhed i videre omfang søgte oplysninger om, hvad der er sket siden henvisningen og frem til mødet i nævnet."

Politikommisær

Carsten Reenberg

"Det er min vurdering, at der er en god dialog i nævnet, og at nævns-medlemmernes forskellige faglighed komplementerer hinanden. Politinævnsmedlemmerne har erfaring i at tale med unge, der er i risiko for at begå kriminalitet og kan på mødet i nævnet bidrage med forslag om alternative indsatser.

I nogle sager kan jeg undre mig over, at de foranstaltninger, som kommunen indstiller til, ikke er sat i værk før mødet, men først bliver det, når nævnet har truffet afgørelse. Hvis foranstaltningerne vurderes nødvendige for at sikre den unge en kriminalitetsfri tilværelse, bør iværksættelsen ikke afvente mødet."

Politikommisær

Michael Kroglund-Hansen

"Nævnsmødet giver mening, og jeg tror, at nævnsmødet som oftest ender med at være en god oplevelse for den unge, ligesom det giver en oplevelse af, at der er en hurtig opfølgning på de handlinger, den pågældende har foretaget.

Efter min opfattelse har oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet medført, at politiet har et øget fokus på kriminalitet begået af unge i aldersgruppen 10-14 år. Dette medfører også, at der nu er bedre mulighed for at kunne arbejde med den unge tidligere og forebygge ny kriminalitet."

4

Anbringelse og anbringelsessteder

Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe afgørelse om, at en ung som led i et forbedringsforløb skal være anbragt uden for hjemmet, når det af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte må anses for at være af væsentlig betydning. Afgørelsen træffes som udgangspunkt med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 15 år³⁸. Hvis anbringelsen skal ske uden samtykke, skal de nærmere betingelser herfor yderligere være opfyldt³⁹. En anbringelse vil altid ske med udgangspunkt i, hvad der er bedst for den unge, idet anbringelsens formål er at hjælpe den unge tilbage i trivsel.

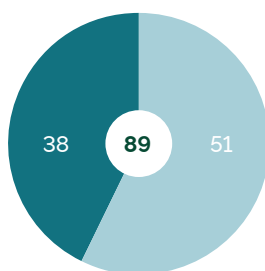
Som det fremgår af figur 8, har nævnet i 2022 i 204 sager ud af 880 afgjorte hovedsager truffet afgørelse om, at en ung skal anbringes uden for hjemmet. Afgørelsen er i 116 sager truffet med samtykke, mens der i 88 sager er truffet afgørelse om anbringelse uden samtykke. I 57 af 658 afgjorte genindbringelsessager er der truffet afgørelse om, at en ung, som ikke i forvejen var anbragt af nævnet, skulle anbringes. Af disse afgørelser er 17 truffet med samtykke og 40 uden samtykke.

Figur 8

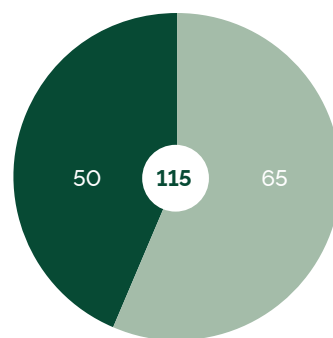
Anbringelse i hovedsager

- Heraf med samtykke
- Heraf uden samtykke

10-14-årige

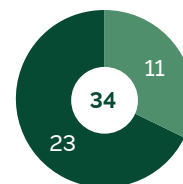
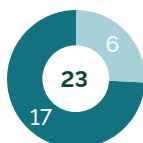

15-17-årige

Ny anbringelse i genindbringelsessager

- Heraf med samtykke
- Heraf uden samtykke

38) Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 1
39) Ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 2-4

4.1 Når nævnet anbringer unge, der ikke allerede er anbragt

I en stor del af de hovedsager, hvor nævnet træffer afgørelse om at anbringe den unge uden for hjemmet, er den unge i forvejen anbragt i medfør af serviceloven. Når nævnet træffer afgørelse om at fastsætte et forbedringsforløb for den unge, og om at den unge som led heri skal være anbragt uden for hjemmet, fortsætter anbringelsen i medfør af ungdomskriminalitetsloven, og der sker som udgangspunkt ikke ændringer i anbringelsen for den unge.

Der er dog også sager, hvor den unge ikke er anbragt på tidspunktet for nævnets behandling af sagen, og hvor det er nævnet, der træffer afgørelse herom. I 2022 traf nævnet i 47 hovedsager, hvor den unge ikke var anbragt uden for hjemmet, afgørelse om at anbringe den unge. Derudover er der som nævnt også truffet afgørelse herom i 57 genindbringelsessager. Tallene omfatter både anbringelse med og uden samtykke og kan også omfatte sager, hvor den unge har været anbragt af kommunen på et tidligere tidspunkt. I det følgende vil der blive redegjort for sager, hvor nævnet anbringer unge, der ikke allerede er anbragt uden for hjemmet.

I hovedparten af de sager, hvor den unge bliver anbragt af nævnet, vil den unge i forvejen få støtte fra kommunen og være undergivet foranstaltninger efter serviceloven. Der vil ofte allerede være iværksat flere støttetiltag i hjemmet, f.eks. familiebehandling eller kontaktpersonstøtte, og i nogle tilfælde har den unge haft en aflastningsordning. I de sager, hvor nævnet anbringer den unge, lægges der ofte vægt på, at der har været forsøgt flere støttetiltag i kommunalt regi over længere tid, som ikke har bragt den unge tilbage i positiv trivsel og udvikling.

Som eksempel kan nævnes en sag, hvor en ung, der var 14 år, var henvist til nævnet for tyveri. Den ansvarlige kommune havde det seneste år iværksat intensiv familiebehandling, men den unges udfordringer var på trods heraf eskaleret, og nævnet traf efter indstilling fra kommunen afgørelse om at anbringe den unge på en åben institution uden samtykke fra forældremyndighedens indehavere. Nævnet lagde særligt vægt på forældrenes manglende forældreevner, da begge forældre ad flere omgange havde afsonet fængselsdomme og havde haft et misbrug af euforiserende stoffer. Nævnet lagde derudover vægt på, at de tidligere iværksatte foranstaltninger ikke havde haft nogen effekt, og at den unge ikke havde været i skole i flere måneder, men i stedet færdedes i miljøer med kriminalitet og euforiserende stoffer. Nævnets afgørelse blev efterfølgende stadfæstet af Ankestyrelsen.

Det samme gjorde sig gældende i en anden sag, hvor nævnet anbragte en ung på 16 år, som ikke tidligere havde været anbragt. Den unge var henvist til nævnet for vold, og nævnet traf afgørelse om, at den unge skulle anbringes uden samtykke på en åben institution. Nævnet lagde vægt på, at den unge led af en adfærdsforstyrrelse, ikke havde forståelse for konsekvenserne af sine egne handlinger, havde et højt fravær fra skolen, havde begået flere kriminelle forhold, og at forældrene grundet egne udfordringer havde svært ved at fastsætte relevante rammer for den unge og understøtte dennes behov. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at der havde været iværksat flere foranstaltninger i hjemmet, herunder familiebehandling, som ikke havde haft tilstrækkelig effekt.

I sager som de ovenstående, hvor det blandt andet er forældrenes manglende ressourcer og forældreevner, der begrunder førstegangsanbringelsen, kan en anbringelse på en åben institution eller et opholdssted give den unge den nødvendige støtte og omsorg fra professionelle voksne, der kan sætte alderssvarende grænser og agere positive rollemodeller for den unge i trygge og stabile rammer, således at den unge kan komme tilbage i positiv udvikling og trivsel.

En stor del af de unge, som nævnet anbringer, har et misbrug af euforiserende stoffer og færdes i uhensigtsmæssige miljøer sammen med andre unge med kriminaliseret adfærd. I disse sager vil en anbringelse uden for hjemmet kunne give den unge det nødvendige miljøskifte, så den unge kommer væk fra misbrugsmiljøet eller en kriminel omgangskreds. Som eksempel kan nævnes en sag, hvor en ung på 16 år blev henvist til nævnet for vold. Den unge havde et misbrug af euforiserende stoffer, var diagnosticeret med ADHD og færdedes i miljøer, hvor stoffer og kriminalitet var en del af normen. Den unge havde ikke tidligere været anbragt. Nævnet fulgte kommunens indstilling om anbringelse på en åben institution med den begrundelse, at den unge havde behov for at komme væk fra sit nærmiljø, og i rolige og stabile rammer få den nødvendige hjælp til at komme ud af sit hashmisbrug og genopbygge en stabil og indholdsrig dagligdag. Afgørelsen blev truffet med samtykke fra den unge og forældremyndighedens indehaveren.

I langt de fleste tilfælde, hvor nævnet træffer afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, har den ansvarlige kommune indstillet hertil. I enkelte tilfælde, hvor nævnet har vurderet, at de af kommunen indstillede foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at hjælpe den unge, har nævnet dog truffet afgørelse om anbringelse, uden at kommunen har indstillet til det. I 2022 traf nævnet i 13 hovedsager og i syv genindbringelsessager afgørelse om at anbringe den unge uden for hjemmet uden indstilling herom fra kommunen.

Som eksempel kan nævnes en sag vedrørende en ung på 16 år, der var henvist til nævnet for vold. Den unge var underlagt foranstaltning om familiebehandling og fast kontaktperson efter serviceloven, hvilket kommunen indstillede til skulle fortsætte efter ungdomskriminalitetsloven. Den unge var diagnosticeret med atypisk autisme og havde tidligere været selvmordstruet. Den unge havde ikke været anbragt før. Nævnet traf afgørelse om at anbringe den unge med samtykke på en åben institution og lagde blandt andet vægt på morens tilkendegivelse om, at hun følte sig magtesløs i den nuværende situation. Nævnet vurderede, at den unge blandt andet på grund af sin diagnose havde et særligt behov for struktur, forudsigelighed og professionelle voksne, der kunne give den unge massiv guidning og pædagogisk støtte.

Nævnet henstillede til den ansvarlige kommune, at anbringelsen henset til den unges udfordringer blev et sted med uddannet personale og ikke et kollegieværelse eller lignende.

4.2 Valg af anbringelsessted

Når nævnet træffer afgørelse om anbringelse, sker anbringelsen som udgangspunkt på et åbent anbringelsessted. Nævnet kan dog træffe afgørelse om, at den unge skal være anbragt på en delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling på en døgninstitution, en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling⁴⁰.

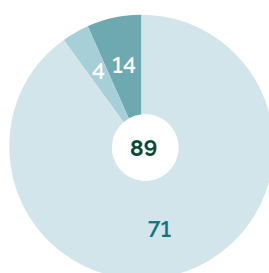
Som det fremgår af figur 9 og 10, skulle anbringelsen i 199 af de 261 sager om anbringelse ske på et åbent anbringelsessted.

Figur 9

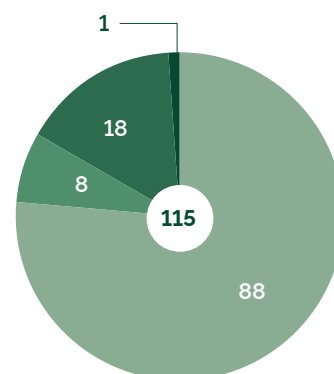
Anbringelsesform i hovedsager

- Anbringelse efter § 14 – åbent anbringelsessted
- Anbringelse efter § 15 – delvis lukket døgninstitution
- Anbringelse efter § 16 – sikret døgninstitution
- Anbringelse efter § 17 – særligt sikret døgninstitution

10-14-årige

15-17-årige

Figur 10

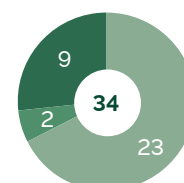
Anbringelsesform i genindbringelsessager

- Anbringelse efter § 14 – åbent anbringelsessted
- Anbringelse efter § 15 – delvis lukket døgninstitution
- Anbringelse efter § 16 – sikret døgninstitution
- Anbringelse efter § 17 – særligt sikret døgninstitution

10-14-årige

15-17-årige

40) Ungdomskriminalitetslovens §§ 14-17

Når nævnet har truffet afgørelse om, at en ung skal anbringes på et åbent anbringelsessted, er det kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om valg af konkret anbringelsessted⁴¹. Ved valg af konkret anbringelsessted vælger kommunen det anbringelsessted, som bedst imødekommer den unges behov for støtte, det kan f.eks. være et opholdssted, som er specialiseret i unge med misbrug og har pædagoger, som kan arbejde med de unges misbrug af euforiserende stoffer. I størstedelen af de sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om at anbringe den unge uden for hjemmet på et åbent anbringelsessted, anbringes den unge på en døgninstitution, et opholdssted eller på eget værelse eller kollegieværelse med støtte.

Der ses dog også sager, hvor den ansvarlige kommune har valgt andre anbringelsessteder for bedre at imødekomme den unges støttebehov.

I flere af nævnets sager er den unge f.eks. blevet anbragt hos en netværksplejefamilie – benævnt netværksanbringelse. Ved en netværksanbringelse anbringes den unge hos en familie, som den unge allerede har en relation til. Det kan være medlemmer fra den unges familie, f.eks. bedsteforældre, venner af familien eller andre fra den unges netværk, f.eks. idrætstrænere⁴². Netværksanbringelser kan have flere fordele for den unge, herunder at den unge anbringes i et velkendt og omsorgsfuldt miljø hos personer, den unge allerede har en relation til og føler sig tryk ved. En netværksanbringelse kan dog også have sine begrænsninger, særligt hvis der er tale om en ung med komplekse udfordringer. Denne problematik blev fremhævet i en sag, hvor den unge, der var 11 år, var netværksanbragt hos sin mormor. Den unges far var bekymret for, om mormoren kunne imødekomme den unges udfordringer.

Den ansvarlige kommune vurderede dog, at det var bedst for den unge at være netværksanbragt hos sin mormor, da det var en tryk base i et omsorgsfuldt miljø, og at mormoren kunne løfte opgaven.

Som et andet eksempel kan nævnes en sag med en ung på 14 år, der havde ADHD samt følelsesmæssige- og adfærdsmæssige udfordringer, hvilket blandt andet gjorde, at den unge var opmærksomhedskrævende og havde svært ved at styre sit temperament. Forældrene, som havde flere andre hjemmeboende børn, kunne ikke rumme den unges udfordringer. Den unge var netværksanbragt hos sin morfar. Nævnet traf afgørelse om, at den unge fortsat skulle være anbragt uden for hjemmet med samtykke, og lagde i afgørelsen vægt på, at den unge var velanbragt hos sin morfar, hvor hun fik den nødvendige opmærksomhed og støtte i rolige, stabile og nærværende rammer.

En anden alternativ anbringelsesform er anbringelse på et socialpædagogisk skibsprojekt. Det er imidlertid ikke mange unge, der får et forbedringsforløb med anbringelse, der anbringes på et skibsprojekt, da det kan være forbundet med praktiske udfordringer, særligt i forhold til ungekriminalforsorgens tilsyn. Det sker dog, og i en sag vedrørende en ung på 15 år, der var henvist til nævnet for blandt andet vold og vidnetrusler, indstillede den ansvarlige kommune til anbringelse og påtænkte at anbringe den unge på et skibsprojekt, som sejlede i Middelhavet – et projekttilbud for unge mellem 14 og 18 år, som havde været udsat for omsorgssvigt, havde andre sociale problemer, eller havde været involveret i kriminalitet. I projektet var der ansat både lærere og pædagoger, og de unge havde mulighed for at tage deres 9. klasse afgangseksamen på skibet. Den ansvarlige kommune vurderede, at den unge havde brug for et fuldstændigt miljøskifte og en ny struktur for at ophøre destruktive vaner, såsom misbrug af euforiserende stoffer.

41) Ungdomskriminalitetslovens § 19, stk. 1

42) Rapport fra Børne- og Socialministeriet, Kommunens Udgiftsdækning af Netværksplejefamilier, 2017

5

Ændringer i forbedringsforløb

Når en ung er undergivet et forbedringsforløb eller pålagt en straksreaktion, kan den unge af forskellige årsager få sin sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet igen. Det sker eksempelvis, når den unge ikke efterlever nævnets afgørelse, unddrager sig ungekriminalforsorgens tilsyn eller begår ny kriminalitet og derfor bliver henvist til nævnet igen.

Sagen kan dog også blive indbragt for nævnet på ny, hvis det af andre grunde vurderes, at der er behov for ændringer eller ophør af de foranstaltninger, der er fastsat af nævnet. Både den unge selv, forældre-myndighedsindehaver, ungekriminalforsorgen og den ansvarlige kommune kan indbringe sagen for nævnet⁴³.

Som det fremgår af afsnit 1, *Årets gang*, har nævnet i 2022 truffet afgørelse i 658 genindbringelsessager. 273 af disse sager blev afgjort af formanden i den konkrete sag.

I dette afsnit vil der blive redegjort nærmere for baggrunden for, at sagerne er indbragt for nævnet igen og, i hvilke tilfælde nævnet har valgt at ændre i den unges forløb.

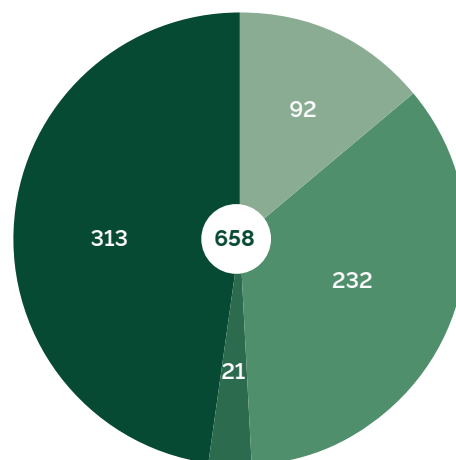
5.1 Baggrunden for behandling af sagerne igen

I 14 % af de genindbringelsessager, som nævnet afgjorde i 2022 (92 ud af 658 sager), var den unge blevet henvist til nævnet på ny. Sagerne vedrører 10-14-årige, der henvises for kriminalitet begået forud for eller under et igangværende forbedringsforløb, samt 15-17-årige, der ved dom henvises for kriminalitet begået forud for – men ikke under – et igangværende forbedringsforløb⁴⁴. Andelen af genindbringelsessager, der er behandlet som følge af en ny henvisning, er mindre end i 2021, hvor dette omfattede 19 % af genindbringelsessagerne (116 ud af 606 sager). I 2020 og 2019 blev der modtaget en ny henvisning i henholdsvis 29 % (121 ud af 420 sager) og 27 % (22 ud af 83 sager) af genindbringelsessagerne.

Figur 11

Årsager til genindbringelse

- Henvist til nævnet på ny
- Indberetning fra ungekriminalforsorgen
- Både ny henvisning og indberetning
- Orientering eller anmodning om genoptagelse fra kommunen, ungekriminalforsorgen, parterne m.fl.

43) Ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 1

44) Sager vedrørende unge i alderen 15-17 år, der er henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, der er begået under det igangværende forbedringsforløb, behandles fra 2021 som nye hovedsager og er derfor ikke indeholdt i dette tal.

Baggrunden for, at andelen af denne type genindbringelsessager var større i 2019 og 2020, er, at sager vedrørende unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet begået under det igangværende forbedringsforløb, i disse år blev behandlet som genindbringelsessager. Sagerne er siden 2021 som udgangspunkt blevet behandlet som hovedsager.

I 2022 modtog nævnet i 35 % af de afgjorte genindbringelsessager (232 ud af 658 sager) en indberetning fra ungekriminalforsorgen om, at den unge enten havde unddraget sig tilsynet, ikke efterlevede nævnets afgørelse, eller at kommunen ikke havde truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at den unge efterlevede nævnets afgørelse. Andelen af sager, som behandles på baggrund af en indberetning fra ungekriminalforsorgen, er steget siden nævnets første leveår. De udgjorde således 37 % (223 ud af 606 sager) af sagerne i 2021, mens der i 2020 og 2019 alene var modtaget en indberetning i henholdsvis 25 % (104 ud af 420 sager) og 17 % (14 ud af 83 sager) af sagerne⁴⁵.

I en mindre del af sagerne (21 ud af 658 sager, svarende til 3 %) var den unge både henvist til nævnet på ny og indberettet til nævnet af ungekriminalforsorgen⁴⁶. Samme tendens ses også de tidligere år.

Den resterende del af nævnets genindbringelsessager indeholder ikke en indberetning fra ungekriminalforsorgen eller en ny henvisning. Det er sager, der behandles på baggrund af en orientering eller anmodning om genoptagelse fra kommunen, ungekriminalforsorgen, parterne eller tredjemand. I 2022 blev knap halvdelen af de afgjorte genindbringelsessager (313 ud af 658 sager, svarende til 48 %) behandlet på dette grundlag. Dette svarer til niveauet fra tidligere år.

5.2 Når nævnet foretager ændringer

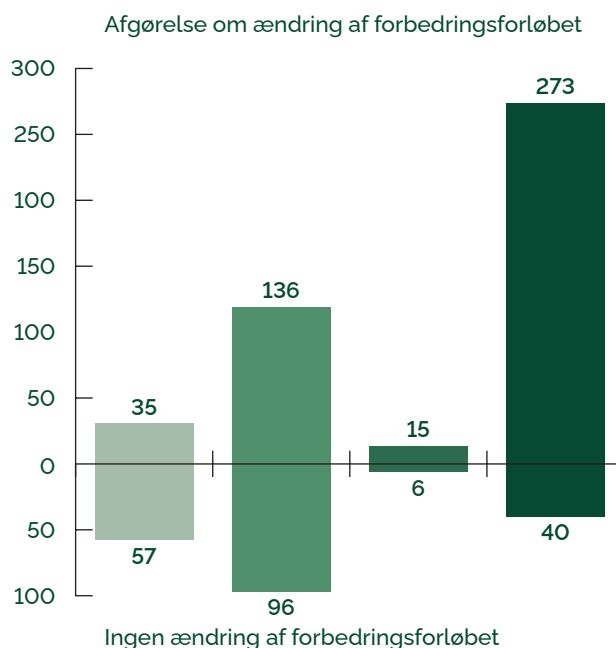
Når nævnet modtager en anmodning om genoptagelse, en indberetning eller en ny henvisning, vurderer nævnet, om der foreligger nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for den unge, og om der er grundlag for at foretage ændringer i den unges forløb.

En ændring i den unges forløb kan være i form af ændring eller ophør af foranstaltninger i forbedringsforløbet, ophør af forbedringsforløbet i sin helhed eller forlængelse af forbedringsforløbet. Det vil altid være en konkret vurdering, om der er behov for at foretage ændringer af forbedringsforløbet.

Figur 12

Ændring af forbedringsforløb eller ej

- Henvist til nævnet på ny
- Indberetning fra ungekriminalforsorgen
- Både ny henvisning og indberetning
- Orientering eller anmodning om genoptagelse fra kommunen, ungekriminalforsorgen, parterne m.fl.

45) Denne udvikling skal dog også ses i forhold til det ovenfor anførte om, at sager vedrørende unge i alderen 15-17 år, der var henvist til nævnet ved dom for kriminalitet begået under det igangværende forbedringsforløb, i 2019 og 2020 blev behandlet som genindbringelsessager, og at sagerne siden 2021 som udgangspunkt er blevet behandlet som hovedsager.

46) Disse tal omhandler kun de situationer, hvor en ny henvisning og indberetning behandles i samme sag. Der er flere tilfælde, hvor den unge henvises på ny, og nævnet på et senere tidspunkt modtager en indberetning.

I de sager, hvor nævnet har modtaget en ny henvisning af den unge, blev der i 2022 i 38 % af sagerne (35 ud af 92 sager) truffet afgørelse om ændring af forbedringsforløbet.

Som eksempel kan nævnes en sag vedrørende en 13-årig, som var undergivet et forbedringsforløb med foranstaltning om skoledagbehandling, familiebehandling samt tilknytning af en fast kontaktperson. Den unge var kort efter forbedringsforløbets start blevet henvist til nævnet på ny for personfarlig kriminalitet begået under det igangværende forbedringsforløb, og både kommunen og ungekriminalforsorgen anmodede om genoptagelse på baggrund af den nye henvisning. Nævnet traf afgørelse om, at den unge fortsat skulle være undergivet et forbedringsforløb med familiebehandling og kontaktperson, og derudover blev der truffet afgørelse om, at den unge skulle anbringes uden for hjemmet uden samtykke, og at denne anbringelse i en periode skulle ske på en sikret døgninstitution. Nævnet besluttede endvidere at forlænge det igangværende forbedringsforløb.

I 62 % af de sager, hvor den unge var blevet henvist til nævnet på ny, blev der således ikke ændret i det eksisterende forløb. Det vil i mange tilfælde skyldes, at den kriminalitet, som henvisningen vedrører, er begået forud for forbedringsforløbet, og at det igangværende forbedringsforløb fortsat vurderes at imødekomme den unges særlige behov for støtte.

Nævnet er umiddelbart mere tilbøjeligt til at ændre i forbedringsforløbet i de genindbringelsessager, hvor den unge er blevet indberettet af ungekriminalforsorgen end på baggrund af en ny henvisning. I 2022 blev forbedringsforløbet ændret i 59 % af de genindbringelsessager (136 ud af 232 sager), hvor der blev modtaget en indberetning fra ungekriminalforsorgen. Da indberetningerne fra ungekriminalforsorgen skyldes, at det igangværende forbedringsforløb ikke forløber, som det burde, er det forventeligt, at nævnet i en stor andel af disse sager foretager ændringer.

I en sag vedrørende en 15-årig var den unge undergivet et forbedringsforløb med psykologsamtaler og fast kontaktperson med en varighed på et år. Ungekriminalforsorgen sendte efterfølgende en indberetning til nævnet, idet den unge ikke overholdt sit forbedringsforløb, og det igangværende forbedringsforløb dermed ikke forløb efter hensigten.

Nævnet besluttede på denne baggrund at genoptage sagen og foretage ændringer i forbedringsforløbet, herunder at tilføje foranstaltninger vedrørende misbrugsbehandling og praktiktilbud samt forlænge forbedringsforløbet.

Som nævnt ovenfor var det i en meget lille andel af genindbringelsessagerne, at nævnet både havde modtaget en indberetning fra ungekriminalforsorgen og en ny henvisning. I 2022 foretog nævnet ændringer i størstedelen af disse sager (15 ud af 21 sager). Når nævnet inden for en kortere periode både modtager en ny henvisning og en indberetning fra ungekriminalforsorgen, vil det ofte være en indikation på, at der er behov for at foretage ændringer i forbedringsforløbet.

Det var eksempelvis tilfældet i en sag, hvor en 13-årig var undergivet et forbedringsforløb med faste hjemkomsttidspunkter, vilkår om at passe sin skole, praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet samt fast kontaktperson. Efterfølgende blev den unge indberettet til nævnet af ungekriminalforsorgen, idet den pågældende ikke overholdt foranstaltningerne i forbedringsforløbet, og den unge blev henvist til nævnet på ny for kriminalitet begået under forbedringsforløbet, herunder brugstyveri, besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videresalg og overtrædelse af knivloven. Som følge heraf besluttede nævnet at genoptage sagen og traf afgørelse om iværksættelse af familiebehandling samt anbringelse med samtykke på en delvis lukket døgninstitution.

Den resterende andel af sagerne, som oftest vedrører en orientering om ændring af anbringelsessted eller anmodning fra den ansvarlige kommune, parterne eller ungekriminalforsorgen om ændring eller ophør af foranstaltningerne, udgjorde den største andel af de afgørelser, hvor der blev foretaget ændringer i et igangværende forbedringsforløb. I 2022 blev der foretaget ændringer i 87 % af sagerne (273 ud af 313 sager). Tallet omfatter også sager, hvor nævnet har taget kommunens orientering om ændring af anbringelsessted til følge.

Det fremgår således, at der i vidt omfang træffes afgørelse om ændring eller ophør af foranstaltninger i de genindbringelsessager, som behandles på baggrund af en orientering eller anmodning fra kommunen, ungekriminalforsorgen eller sagens parter. Også i de sager, hvor ungekriminalforsorgen har indberettet den unge, foretager nævnet i en forholdsvis stor andel af sagerne ændringer i forløbet.

Betragtninger fra psykolog om foranstaltninger i skoleregi

Som det fremgår af afsnit 5, *Ændringer i forbedringsforløb*, kan Ungdomskriminalitetsnævnet træffe afgørelse om ophør eller ændringer af foranstaltninger, hvis der foreligger nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for den unge. Det betyder, at nævnet løbende kan justere forbedringsforløbet for at sikre, at der til enhver tid er fastlagt den rette indsats over for den unge.

Nævnet kan eksempelvis justere et forbedringsforløb ved at udskifte en foranstaltning med en anden eller ved at fastsætte yderligere foranstaltninger i forløbet. Nævnet kan fastsætte de samme foranstaltninger ved justering af forløbet, som det kan i forbindelse med fastsættelsen af et nyt forbedringsforløb⁴⁷. Ved tilrettelæggelsen af et forbedringsforløb kan der imidlertid vise sig et behov for foranstaltninger, som ikke umiddelbart er omfattet af nævnets kompetence – f.eks. en indsats i regi af folkeskolen.

Psykolog Lisbet Bach, som siden nævnets oprettelse har været tilknyttet nævnet som børnesagkyndig, og har bistået nævnet ved talrige nævnsmøder, har følgende betragtninger om en god skolegangs betydning for en kriminalitetsfri tilværelse samt muligheden for i højere grad at inddrage folkeskolens aktører ved tilrettelæggelsen af et forbedringsforløb:

47) Efter ungdomskriminalitetslovens §§ 12-14

"Vi ved, at en god og stabil skolegang er noget af det vigtigste i børns og unges tilværelse, når det handler om at holde sig væk fra kriminalitet. Vi ved også, at motivation for læring trives bedst, når barnet eller den unge føler sig tryk, er en del af klassefællesskabet og oplever, at det giver mening at møde op hver dag og deltage i skolens undervisning.

Når unge mistrives i skolen, øges risikoen for, at de søger andre fællesskaber end dem, de møder i skolehverdagen og handler uhensigtsmæssigt enten i afmagt eller trods.

En stor del af de unge, som jeg har mødt til nævns-møderne, mistrives i skolen. De kommer meget lidt eller slet ikke i skole, har flere skoleskift bag sig og mangler positive relationer til klassekammerater og lærere.

Nævnet har mulighed for at fastsætte en foranstaltning om, at den unge skal passe sin skole. Det er dog for mange af disse børn og unge en stor opgave, og de har brug for støtte – blandt andet fra skolen.

Særligt for de 10-14-årige ville det derfor være hensigtsmæssigt, hvis nævnet kunne fastsætte foranstaltninger, som kan skabes i folkeskoleregi. Det kunne f.eks. være i form af en særlig indsats på skolen, hvor den unge får relevant støtte til at passe sin skole og motiveres til at lære og til at være en del af skolens fællesskab. Det vil forhåbentlig også styrke den unges motivation til at fortsætte skolegangen efter grundskolen."

Når unge mistrives i skolen, øges risikoen for, at de søger andre fællesskaber end dem, de møder i skolehverdagen og handler uhensigtsmæssigt enten i afmagt eller trods.

6

Straksreaktioner

I 2022 traf Ungdomskriminalitetsnævnet afgørelse om en straksreaktion i 16 sager. Der blev i 2021 fastsat 13 straksreaktioner og i 2020 ni straksreaktioner⁴⁸. Nævnets koordinationsudvalg har løbende fokus på i videre omfang at anvende straksreaktioner som led i nævnets afgørelser.

6.1 Afgørelse om en straksreaktion⁴⁹

Ungdomskriminalitetsnævnet kan pålægge en ung en straksreaktion, som kan bestå i at bidrage til at genoprette forrettet skade eller deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde⁵⁰.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at formålet med en straksreaktion er, at den skal have en opdragende og genoprettende karakter, og straksreaktionen skal som udgangspunkt fastsættes ud fra principperne om "restorative justice" (genoprettende ret), så den unge er med til at gøre skaden god igen. Det er dog ikke en betingelse, at indholdet af straksreaktionen skal være knyttet til den konkrete handling, ligesom der ikke er tale om, at den unge bliver pålagt en straf eller sanktion i anledning af sin adfærd.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at formålet med en straksreaktion er, at den skal have en opdragende og genoprettende karakter, og straksreaktionen skal som udgangspunkt fastsættes ud fra principperne om "restorative justice" (genoprettende ret), så den unge er med til at gøre skaden god igen.

48) Mulige årsager til det lave antal straksreaktioner gennemgås i afsnit 3, *Straksreaktioner*, i nævnets årsberetning 2020.

49) Der kan i øvrigt henvises til afsnit 3, *Straksreaktioner*, i nævnets årsberetning 2020.

50) Ungdomskriminalitetslovens § 12, stk. 1

Straksreaktionen skal være konkret formuleret, udføres hurtigst muligt og have en kortere varighed.

Før den 1. juli 2022 var det en betingelse for at træffe afgørelse om en straksreaktion, at den unge havde adfærdsproblemer eller udviste negativ adfærd af en sådan karakter, at der var risiko for, at den unges udvikling var i fare. Det betød, at en stor andel af de unge, der blev henvist til nævnet, ikke kunne pålægges en straksreaktion.

Ved lov nr. 897 af 21. juni 2022, som trådte i kraft den 1. juli 2022, blev ovennævnte betingelse ophævet med henblik på at udvide anvendelsesområdet for straksreaktioner og sikre, at kommunerne i langt videre omfang indstiller til straksreaktion i de sager, som henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet, og at nævnet i langt videre omfang pålægger straksreaktioner. Efter lovændringen vil en straksreaktion i stedet skulle pålægges, hvis den unges adfærd giver grundlag herfor.

Ud af de 16 afgørelser om straksreaktion, der blev truffet i 2022, blev de 14 truffet efter de nye regler trådte i kraft.

6.2 Konfliktråd eller vredeshåndtering

Ungdomskriminalitetsnævnet skal foretage en helhedsvurdering af alle sagens oplysninger med henblik på at fastsætte den straksreaktion, som vurderes

bedst egnet til at få den unge til at indse konsekvenserne af kriminelle handlinger og understøtte den unge i at komme væk fra den kriminelle løbebane.

Det er den ansvarlige kommune, som oplyser sagen og indsender relevant materiale, herunder en indstilling til, hvordan sagen skal afgøres. Nævnet er ikke bundet af indstillingen, men tager udgangspunkt heri. Kommunerne indstiller imidlertid kun i begrænset omfang til, at de unge pålægges en straksreaktion.

Af de 16 sager, hvor der i 2022 blev truffet afgørelse om en straksreaktion, blev afgørelsen truffet efter indstilling fra kommunen i fem tilfælde. I fire af sagerne havde den ansvarlige kommune indstillet til en straksreaktion bestående af konfliktråd, og i en enkelt sag var der indstillet til en straksreaktion bestående af et vredeshåndteringsforløb.

I 13 af sagerne fra 2022 bestod straksreaktionen i, at den unge blev pålagt at deltage i et møde med en konfliktrådsmægler. Reaktionen består således i mødet, hvorunder muligheden for, at der etableres konfliktmægling mellem den unge og forurettede, undersøges.

Der blev – ud over et forbedringsforløb – fastsat konfliktråd som straksreaktion i en sag, hvor en 13-årig var henvist til nævnet for vold.

Den unge oplyste på mødet, at han gerne ville undskylde over for forurettede, hvilket han ikke havde haft mulighed for, og nævnet traf herefter afgørelse om konfliktråd med det formål, at den unge fik chancen for at undskylde, og for at han kunne indse og forstå konsekvensen af det, han havde begået.

I tre af sagerne fra 2022 bestod straksreaktionen af et vredeshåndteringsforløb.

Dette var tilfældet i en sag, hvor en ung, der var 15 år, var henvist til nævnet for vold. Efter episoden havde den unge skiftet skole og omgangskreds. Hun passede nu sin skole og var i generel trivsel, men hun havde udfordringer med at håndtere konfliktsituationer. På nævns-mødet oplyste den unge, at hun havde problemer med vrede, hvilket hendes forældre var enige i.

Nævnet fastsatte et vredeshåndteringsforløb som en straksreaktion, som skulle være gennemført inden for to måneder. Formålet var, at den unge fik værktøjer til at håndtere sin vrede og forstod konsekvensen af den handling, hun havde begået, og at dette kunne medvirke til at forebygge, at hun begik kriminalitet igen.

Der kan træffes afgørelse om en straksreaktion alene eller samtidig med afgørelse om et forbedringsforløb bestående af forskellige foranstaltninger.

Det var tilfældet i en sag, hvor en 16-årig var henvist til nævnet for røveri og grov vold. Nævnet traf afgørelse om en straksreaktion om konfliktråd grundet kriminalitetens grove karakter, og fordi nævnet vurderede, at den unge kunne have gavn af at høre forurettedes oplevelse af situationen og dermed indse konsekvenserne af sin handling. Nævnet traf desuden afgørelse om et forbedringsforløb bestående af faste hjemkomst-tidspunkter, at den unge skulle passe sit skoletilbud, modtage lektiehjælp og have en fast kontaktperson. Formålet med kombinationen af straksreaktionen og de fastsatte foranstaltninger var at forhindre, at den unge begik noget lignende igen.

i

Nyt initiativ

Justitsministeriet er ved at udarbejde et idékatalog med en række bud på mulige straksreaktioner.

Idékataloget udarbejdes som led i den daværende regerings udspil *Et tryg-gere Danmark – 12 tryghedsskabende initiativer* af 14. november 2021. Det fremgår heraf, at der skal udarbejdes et idékatalog, som kan give kommunerne en række konkrete bud på straksreaktioner med henblik på, at også andre opdragende og genoprettende reaktioner end konfliktmægling anvendes fremover. Idékataloget skal gøre straksreaktionerne til et mere anvendeligt værktøj for kommunerne end i dag.

“

Det er den ansvarlige kommune, som oplyser sagen og indsender relevant materiale, herunder en indstilling til, hvordan sagen skal afgøres. Nævnet er ikke bundet af indstillingen, men tager udgangspunkt heri. Kommunerne indstiller imidlertid kun i begrænset omfang til, at de unge pålægges en straksreaktion.

7

Påklagede afgørelser

Ankestyrelsen traf i 2022 afgørelse i 60 sager, hvor der var klaget over nævnets afgørelse. En enkelt sag blev først endeligt afgjort af Ankestyrelsen i 2023, idet Ankestyrelsen genoptog sagen til ny behandling.

Ankestyrelsen afviste at behandle en af sagerne, idet den vedrørte en afgørelse, som ikke kunne indbringes for Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen stadfæstede nævnets afgørelse i 42 sager. Ankestyrelsen fastsatte dog frem til og med juni 2022 en genbehandlingsfrist i 13 af disse sager, idet der efter Ankestyrelsens hidtidige praksis altid skulle fastsættes en genbehandlingsfrist efter § 23 i ungdomskriminalitetsloven. Den 1. juli 2022 trådte en ændring af denne bestemmelse i kraft, således at det blev præciseret, at det i de situationer, hvor en anbringelse uden samtykke skal opretholdes efter et forbedringsforløbs udløb, vil være kommunens børn og unge-udvalg, der skal træffe afgørelse om fortsat anbringelse efter servicelovens bestemmelser. Nævnet fastsætter i overensstemmelse hermed fortsat ikke en genbehandlingsfrist i de sager, hvor forbedringsforløbet ophører før eller samtidig med fristen angivet i § 23. For en nærmere beskrivelse af lovændringen, se afsnit 1, *Årets gang*.

Ankestyrelsen traf i 17 sager afgørelse om at ophæve eller ændre dele af nævnets afgørelse.

Ankestyrelsen ændrede i tre af de 17 sager nævnets afgørelse som følge af nye forhold indtruffet efter nævnets afgørelse. I to af sagerne ændrede Ankestyrelsen nævnets afgørelse om anbringelse uden samtykke, som følge af, at parterne på mødet i Ankestyrelsen samtykkede til anbringelsen. I den tredje sag, hvor nævnet havde truffet afgørelse om anbringelse med samtykke, pålagde Ankestyrelsen kommunen at forelægge sagen for nævnet inden for to uger, idet parterne på mødet i Ankestyrelsen trak samtykket til anbringelsen, hvorefter Ankestyrelsen fandt, at det ikke var muligt at fuldbyrde nævnets afgørelse.

7.1 Ophævede eller ændrede afgørelser

I to sager har Ankestyrelsen ophævet dele af nævnets afgørelse.

I den ene sag stadfæstede Ankestyrelsen nævnets afgørelse vedrørende fortsat anbringelse udenfor hjemmet og ophævede samtidig nævnets afgørelse vedrørende anbringelse på sikret døgninstitution. Den unge var forud for nævnsmødet blevet overført til en sikret døgninstitution, som følge af en beslutning truffet af forstanderen på den unges institution⁵¹.

§

Klagemulighed

Når Ungdomskriminalitetsnævnet træffer særligt indgribende afgørelser om eksempelvis anbringelse uden samtykke eller anbringelse på en sikret døgninstitution, har forældremyndighedsindehaverne eller en ung, der er fyldt 12 år, mulighed for at indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen¹, ligesom Ankestyrelsens afgørelse kan indbringes for retten².

1) Ungdomskriminalitetslovens § 55, stk. 2

2) Ungdomskriminalitetslovens § 56, stk. 1

51) Servicelovens § 63 b, stk. 3

Den 1. juli 2022 trådte en ændring af ungdomskriminalitetslovens § 23 i kraft, således at det blev præciseret, at det i de situationer, hvor en anbringelse uden samtykke skal oprettholdes efter et forbedringsforløbs udløb, vil være kommunens børn og unge-udvalg, der skal træffe afgørelse om fortsat anbringelse efter servicelovens bestemmelser.

Ankestyrelsen bemærkede herefter, at nævnet ikke havde kompetence til at træffe afgørelse om anbringelse på sikret døgninstitution, idet den midlertidige forstanderbeslutning ikke var blevet forelagt børn og unge-udvalget i opholdskommunen til afgørelse på behørig vis, hvorfor børn og unge-udvalget fortsat havde kompetencen. Henset til, at der ikke kunne være dobbeltkompetence, fandt Ankestyrelsen, at nævnets afgørelse om anbringelse på sikret døgninstitution ikke var gyldig.

I den anden sag stadfæstede Ankestyrelsen nævnets afgørelse vedrørende fortsat anbringelse udenfor hjemmet på delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling på en døgninstitution, og ophævede samtidig nævnets afgørelse vedrørende ændring af anbringelsessted. Ankestyrelsen bemærkede i den forbindelse, at ændringen af den unges anbringelsessted ikke var begrundet i den unges behov, men fordi det i henhold til anden lovgivning ikke var muligt at forlænge den unges ophold på en sikret døgninstitution, hvorefter der ikke skulle træffes afgørelse om ændring af anbringelsessted.

7.2 Ændrede afgørelser

I 12 sager har Ankestyrelsen ændret en del af nævnets afgørelse. For to sagers vedkommende er det flere dele af nævnets afgørelse, der er ændret.

I otte sager ændrede Ankestyrelsen den konkrete hjemmel i forhold til nævnets afgørelse om anbringelse uden samtykke. I en af disse sager, hvor nævnet havde begrundet anbringelsen uden samtykke efter § 14, stk. 2, nr. 1, og nr. 3, fandt Ankestyrelsen, at der ikke var grundlag for at træffe afgørelse omhandlende utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge, som nævnet havde gjort. Samtidig fandt Ankestyrelsen, at den unge havde adfærds- og tilpasningsproblemer, hvorefter afgørelsen skulle begrundes efter § 14, stk. 2, nr. 3, og nr. 4. I en anden sag, hvor nævnet havde begrundet anbringelsen uden samtykke efter § 14, stk. 2, nr. 1, nr. 3, og nr. 4, fandt Ankestyrelsen, at der ikke var grundlag for at træffe afgørelse omhand-

lende utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge, ligesom der på det foreliggende grundlag ikke var tilstrækkelige oplysninger til at vurdere, om den unge havde adfærds- og tilpasningsproblemer, som nævnet havde gjort, hvorefter afgørelsen alene skulle begrundes efter § 14, stk. 2, nr. 3.

I fire sager ændrede Ankestyrelsen den konkrete hjemmel i forhold til nævnets afgørelse om anbringelse på sikret døgninstitution. I en af disse sager, hvor nævnet havde begrundet anbringelse på sikret døgninstitution efter § 16, stk. 1, nr. 1, fandt Ankestyrelsen, at det i en indledende iagttagelsesperiode var absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling af den unge, hvorefter afgørelsen også skulle begrundes efter § 16, stk. 1, nr. 2.

I en sag traf Ankestyrelsen afgørelse om ændring af anbringelsessted og bemærkede i den forbindelse, at nævnet ikke eksplicit havde henvist til ungdomskriminalitetslovens § 24, selv om der i nævnets afgørelse var truffet afgørelse om ændring af den unges anbringelsessted. Ankestyrelsen vurderede i den forbindelse, at nævnets afgørelse ikke var ugyldig, idet nævnet i sin afgørelse havde begrundet ændringen af anbringelsessted, ligesom betingelserne i § 24 var opfyldt. I en anden sag traf Ankestyrelsen afgørelse om, at anbringelsen skulle vare til forbedringsforløbets udløb, og bemærkede, at nævnet i sin afgørelse ikke tydeligt havde forholdt sig til varigheden af anbringelsen, og at nævnet eksplicit burde have gjort dette, således at der ikke opstod tvivl om varigheden af anbringelsen.

7.3 Underretninger mv.

Ankestyrelsen har i fire sager foretaget *underretning af nævnet* i forbindelse med afgørelsen af klagesagen. Nævnet har på baggrund af underretningerne foretaget høring af den ansvarlige kommune med henblik på vurdering af, om sagerne skulle genoptages til fornyet behandling i nævnet. Nævnet har på den baggrund reguleret forbedringsforløbet i flere af disse sager.

Underretningerne til nævnet har primært omhandlet et behov for, at den unge blev udredt i psykiatrisk regi, og/eller at der blev foretaget en psykologisk undersøgelse af den unge i forhold til tilrettelæggelsen af den fremtidige støtte. I en enkelt sag udtrykte Ankestyrelsen bekymring for, om formålet med den unges anbringelse kunne opnås på den unges anbringelsessted. På baggrund af en efterfølgende anmodning fra ungekriminalforsorgen om genoptagelse af sagen, behandlede nævnet sagen på ny og traf afgørelse om, at den unge fortsat skulle være anbragt uden samtykke, men nu på en sikret institution.

Ankestyrelsen har i tre sager afgivet *bemærkninger til både kommunen og nævnet* i forbindelse med afgørelsen af klagesagen. Nævnet har på baggrund af disse bemærkninger foretaget høring af den ansvarlige kommune, og har i flere sager reguleret forbedringsforløbet som følge heraf.

Bemærkningerne til nævnet og kommunen har primært omhandlet, hvorvidt den unges anbringelse var tilstrækkelig til at imødekomme den unges behov. Der har tillige været bemærkninger vedrørende behov for udredning af den unge, herunder psykiatrisk.

Ankestyrelsen har i otte sager afgivet *bemærkninger til kommunen* vedrørende blandt andet behov for udredning. Nævnet har i disse sager fulgt op over for kommunen med henblik på at påse, at der til enhver tid er den rette indsats over for den unge.

Ankestyrelsen har endvidere i en klagesag pålagt den ansvarlige kommune at forelægge sagen vedrørende samvær mellem den unge og en forældremyndighedsindehaver for nævnet med henblik på en stillingtagen til samvær. Nævnet tog efterfølgende kontakt til Ankestyrelsen og oplyste, at nævnet ikke havde mulighed for at træffe afgørelse om samvær, uden at der samtidig blev truffet afgørelse om anbringelse, hvilket Ankestyrelsen tog til efterretning.

Udover ovennævnte sager har Ankestyrelsen i seks sager haft *bemærkninger til sagsoplysningen*. Ankestyrelsen har i to sager bemærket, at oplysningerne, der lå til grund for nævnets afgørelse, var mangelfulde, idet de underliggende akter til kommunens indstilling ikke var medsendt sammen med indstillingen. Ankestyrelsen har i en sag udtalt kritik af, at der i kommunens indstilling til nævnet manglede en status fra opholdsstedet, og at indstillingen skulle tage udgangspunkt i den ungefaglige undersøgelse, ligesom Ankestyrelsen bemærkede, at den ungefaglige undersøgelse ikke var opdateret i forhold til foranstaltningerne. Ankestyrelsen har ligeledes i en sag kritiseret, at der ikke forud for beslutningen om at indstille til anbringelse af den unge på sikret døgninstitution og ændring af anbringelsessted forelå en ungefaglig undersøgelse. Ankestyrelsen har endelig i to sager bemærket, at handleplanen ikke var opdateret med hensyn til indsatsen for den unge. Ankestyrelsen fandt i alle seks sager, at fejlen ikke skulle medføre, at nævnets afgørelse blev ophævet. Nævnet har i den forbindelse fortsat fokus på at påse, at de tilvejebragte oplysninger er tilstrækkelige til, at nævnet kan behandle sagerne og træffe afgørelse.

7.4 Domstolsprøvelse

Omkring en fjerdedel af de afgørelser, som Ankestyrelsen har truffet i 2022, er blevet indbragt for retten. Langt de fleste afgørelser, som er behandlet ved domstolene indtil videre, er blevet stadfæstet.

En af Ankestyrelsens afgørelser – hvor Ankestyrelsen stadfæstede nævnets afgørelse om anbringelse og ændring af anbringelsessted – blev i oktober 2022 indbragt for retten, som den 25. april 2023 ophævede Ankestyrelsens afgørelse. Retten fandt, at der var sket en sådan forbedring i hjemmet, at der ikke længere var en begrundet formodning om, at den unges problemer ikke ville kunne løses i hjemmet.

Bilag 1

Beskikkede dommere i Ungdomskriminalitets- nævnet 2022

Formand

Sanne Bager, dommer,
Københavns Byret

Næstformænd

Københavns Byret

Henriette Sartvin, dommer
Vivi Kahr Rasmussen, dommer
Lone Bach Nielsen, dommer
Merete Engholm, dommer

Retten på Frederiksberg

Christian Lundblad, retspræsident
Søren Hafstrøm, dommer
Peter Brund, dommer
Louise Falkenberg, dommer
Eva Hammerum, dommer

Retten i Lyngby

Elisabet Michelsen, retspræsident
Britt Falster Klitgaard, dommer
Ivan Larsen, dommer

Retten i Helsingør

Morten Larsen, dommer
Hanne Weirup Maltén, dommer
Henriette Frölich, dommer

Retten i Hillerød

Jens Berg, dommer
Margrete Nissen, dommer

Retten på Bornholm

Henrik Engell Rhod, retspræsident
Andreas Bøgsted-Møller, dommer

Retten i Glostrup

Anders Thøgersen, dommer
Martin Broms, dommer
Morten Juul Nielsen, dommer
Nanna Blach, dommer
Helga Lund Laursen, dommer

Retten i Næstved

Ulla Tange Christensen, dommer
Gitte Holm Bagge, dommer
Camilla Ljørring Adamsen, dommer
Bo Rasmussen, dommer

Retten i Nykøbing Falster

Anne Bundgaard, dommer
Charlotte Saltoft Thorlaksen, dommer
Ole Stryhn, dommer
Brit Frimann, dommer

Retten i Holbæk

Marianne T. Øllgaard, dommer
Peter Rostgaard Ahleson, dommer
Niels Juhl de Neergaard, dommer

Retten i Roskilde

Linda Lauritsen, dommer
Anne Schultz-Nielsen, dommer

Retten i Odense

Henrik Agersnap, retspræsident
Torben Østergreen-Johansen, dommer
Henning Fuglsang Sørensen, dommer
Jes Kjølbø Brems, dommer
Franjo Stojanovski, dommer

Retten i Svendborg

Anni Brix Olesen, dommer
Anders Munch-Jensen, dommer
Camilla Felbo, dommer

Retten i Hjørring

Niels Otto Jensen, retspræsident
Mie Obel Thomsen, dommer

Retten i Aalborg

Jette F. Skole, dommer
Helle Dietz, dommer
Katrine Waagepetersen, dommer

Retten i Holstebro

Anne Hedegaard Toft, dommer
Lasse Krister Svensson, dommer

Retten i Viborg

Laila Nitschke, retspræsident
Anne-Vibeke Dolleris, dommer
Kristian Palmann Jensen, dommer
Per Kiel Lauritsen, dommer

Retten i Herning

Charlotte Schrøder, dommer
Camilla Dalgaard, dommer

Retten i Randers

Marianne Hornbjerg, dommer
Kristina Skovbo Hørslev, dommer
Kirsten Schmidt, dommer
Rasmus Damm, dommer

Retten i Aarhus

Mette Helby Jensen, dommer
Anette Fogh, dommer
Dot Buchtrup, dommer
Joy Winther, dommer
Helle Søgaard Larsen, dommer

Retten i Horsens

Sine Nascou, dommer
Tina Gehlert Schmidt, dommer

Retten i Kolding

Henrik Gjørup, retspræsident
Jeanette Bro Fejring, dommer
Berit Vieggaard Andersson, dommer
Bente Thanning, dommer
Niels Klitgaard, dommer
Hanne Rasmussen, dommer

Retten i Sønderborg

Leon Fredgaard, dommer
Søren Rune Schrøder, dommer
Susanne Beier Lorenzen, dommer

Retten i Esbjerg

Gitte Nymand Nielsen, dommer
Lisbeth Christensen, dommer

Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat

Bredgade 59, 1. sal, 1260 København K

Telefon: +45 9968 6600

E-mail: uknaevn@uknaevn.dk

UNGDOMS —
KRIMINALITETS
— **NÆVNET**